

**INSTRUMENTE INTERNAȚIONALE
DISPONIBILE PENTRU SUSȚINERE ȘI LOBBY
PENTRU ROMI**

**INSTITUȚII CU RELEVANȚĂ PENTRU ROMI
ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ**

Autor Valeriu Nicolae

publicație sprijinită de
FUNDAȚIA
PENTRU O
SOCIETATE
DESCHISĂ

**INSTRUMENTE INTERNAȚIONALE
DISPONIBILE PENTRU SUSȚINERE ȘI LOBBY
PENTRU ROMI**

**INSTITUȚII CU RELEVANȚĂ PENTRU ROMI
ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ**

INSTITUȚII CU RELEVANȚĂ PENTRU ROMI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Comisia Europeană (EC)

EC este organul executiv al UE. Comisia poate iniția proiecte de lege și poate prezenta propuneri Consiliului și Parlamentului European. **EC este responsabilă cu implementarea rezoluțiilor și deciziilor.** (există șapte Rezoluții ale Consiliului și Parlamentului European în ce privește Romii). De asemenea, Comisia monitorizează aplicarea tratatelor în Uniunea Europeană și supervizează deciziile referitoare la instituțiile UE. Comisia se asigură ca legislația UE este reprezentată în toate tratatele. Comisia utilizează cele mai profesioniste mecanisme de monitorizare pentru toate Instituțiile Interguvernamentale existente.

Instrumente utilizate de Comisia Europeana în problema romilor

Decizia Comisiei Europene în ce privește Anul Șanselor Egale¹ accentuează faptul că Romii sunt “cel mai dezavantajat grup etnic minoritar din Europa”. Aceasta descrie **“barierele importante în angajare și educație”** cu care aceștia se confruntă. Comunicarea prezintă în continuare “dezavantajele cu care se confruntă unele comunități, **(Romii)** sunt atât de extinse și de înrădăcinate în societate încât **pot fi necesare acțiuni pozitive pentru a remedia natura excluderii acestora.**”

Ca în fiecare an european, Comisia are un Directorat General care se ocupă cu monitorizarea activităților și progresului acestora. Directoratul General pentru Piața Muncii și Politică Socială se ocupă de Anul Șanselor Egale și a manifestat cel mai mare interes pentru inițiativele de sprijinire a Romilor. Președintele DG este Comisarul European Vladimir Spidla, care este de asemenea responsabil cu problemele Romilor în cadrul Comisiei Europene. În cadrul Directoratului General pentru Piața Muncii și Politică Socială, Unitatea Anti-Discriminare are o importanță crucială, deoarece monitorizează aplicarea Directivei “Race” (2000/43/EC). Alte Directorate relevante în ce privește chestiunea Romilor sunt: DG Extindere (până la finalul lui 2007 pentru Bulgaria România și apoi pentru țările în curs de aderare Croația, Turcia, precum și pentru țările aflate în faza preliminară a aderării: Macedonia, Serbia, Albania, Moldova și Ucraina), RELEX (Balcanii de Vest), REGIO (care se ocupă de fonduri structurale), DG Educație și Cultură, DG Justiție, Libertate și Securitate.

Există o serie de rapoarte și studii publicate de Comisia Europeană care se ocupă mai mult sau mai puțin în mod exclusiv de Romi. Cele mai relevante dintre acestea sunt: Susținere UE pentru Comunitățile de Romi (2002) DG Extindere; Situația Romilor într-o Europă extinsă (2004) DG pentru Piața Muncii și Politică Socială; Revizia Uniunii Europene PHARE „Asistență pentru minoritatea romilor” (2004) DG pentru Piața Muncii și Politică Socială; Comentariul tematic Nr 3: „Protecția Minorităților în UE” prin rețeaua UE de Experți Independenți în Drepturi Fundamentale (2004); Egalitate și nediscriminare – Raportul Anual 2005 (secțiunea specială asupra Îmbunătățirea Situației Romilor în UE) DG pentru Piața Muncii și Politică Socială; **Voci Cheie 2005: accesul la Justiție**, DG pentru Piața Muncii și Politică Socială.

Strategia de la Lisabona

Strategia de la Lisabona este principala strategie a cărei implementare este supravegheată și monitorizată de Comisia Europeană. Strategia de la Lisabona are un mecanism de indicatori² elaborați pentru o monitorizare exactă și o evaluare a progresului în cadrul Uniunii Europene.

1 Vezi http://europa.eu.int/comm/employment_social/fundamental_rights/pdf/ey07/dec07_en.pdf.

2 Vezi Anexa 1

Raportul asupra Protecției și Incluziunii Sociale 2006 a precizat de asemenea că “statele membre trebuie să elaboreze [...] răspunsuri pentru nevoile tuturor grupurilor cu risc cum ar fi [...] minoritățile etnice (inclusiv romii)...nevoilor acestora trebuie să li se ofere căi de acces îmbunătățite la prevederile generale și acolo unde este necesar să se ia măsuri”³. Există deja Planuri de Acțiune Naționale (NAP) de Incluziune Sociala care au identificat romii ca grup prioritar.⁴ Strategia Parlamentului European –motorul Strategiei de la Lisabona- este un document foarte important care menționează romii.

Cadrul Național Strategic de Referință

Comisia a încurajat noile State Membre care au comunități mari de romi să îi includă pe aceștia în Cadrul Național Strategic de Referință (CNSR)⁵. Aceste strategii au stabilit cele mai importante obiective și priorități ale politicii de dezvoltare care trebuie susținute cu Fonduri Structurale.

Organe ale Comisiei Europene care au relevanță pentru romi

În Ianuarie 2006, Comisia Europeană a creat un Grup de Nivel Înalt asupra Integrării Sociale și pe Piața Muncii a Minorităților Etnice pentru identificarea modalităților practice de utilizare a politicilor și programelor UE pentru promovarea integrării minorităților etnice dezavantajate, inclusiv a romilor, pe piața muncii. Comisia a identificat două grupuri focus cu importanță deosebită – comunitățile de imigranți și romii⁶.

De asemenea, există un grup de inter-servicii pentru romi constituit în 2004 condus de Directorul General pentru Piața Muncii și Politică Socială care asigură ghidare strategică în cadrul Comisiei în ce privește problemele romilor.

LOBBY-UL LA COMISIA EUROPEANĂ

Introducere

În cea de a doua parte a anilor 1990, Comisia Europeană, după presiuni susținute a decis (deși cu o atitudine refractară) să elaboreze un mecanism de susținere și de îmbunătățire a comunicării cu societatea civilă. La sfârșitul anilor 1990, legăturile pe care le-am avut au creat rețele de ONG-uri Europene, majoritatea reunite de Platforma Socială, care a devenit principala interfață între Comisie și ONG-uri. Funcție de ariile lor de activitate, Rețelele de ONG-uri Europene au lucrat îndeaproape cu DG-uri și unități specifice. De exemplu, Rețeaua Europeană împotriva Rasismului a lucrat îndeaproape cu DG pentru Piața Muncii și Politică Socială

³ Raportul Integrat asupra Protecției și incluziunii Sociale 2006 http://ec.europa.eu/employment_social/social_inclusion/docs/2006/cs2006_7294_en.pdf

⁴ Cele 10 Noi State membre și-au depus primul Plan Național de Acțiuni împotriva sărăciei și excluziunii sociale (NPA/incluziune) în Iulie 2004 ca răspuns la obiectivele comune care au fost agreate cu Statele Membre pentru procesul de incluziune al Uniunii. În cadrul acestor planuri, fiecare stat membru analizează propria situație în ce privește sărăcia, excluderea socială, prezintă strategia, țintele și obiectivele pe care le-a stabilit pe o perioadă de doi ani de la mijlocul lui-2004 până la mijlocul lui 2006 și identifică țintele care trebuie implementate pentru a atinge obiectivele. Informații disponibile la http://ec.europa.eu/employment_social/social_inclusion/naps_en.htm

⁵ Din interviurile cu Colin Wolfe de la CE și Maria Ionescu de la ANR

⁶ Comisia Europeană, <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/149&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>

(Unitatea Anti- Discriminare). Comisia a dezvoltat chiar și un portal pentru Societatea Civilă care se găsește la http://ec.europa.eu/civil_society/accueil_en.htm.

Acest proces de lobby pe lângă Comisia Europeană este extrem de complex și necesită nu doar relații personale, dar și o cunoaștere aprofundată a structurii și responsabilităților CE

Lobby-ul la pentru Piața Muncii și Politică Socială (DGESA)

DG pentru Piața Muncii și Politică Socială se ocupă de incluziunea socială în Europa, iar Comisarul a fost numit responsabil cu problemele referitoare la romi. De asemenea, acesta prezidează grupul inter- servicii pe probleme ale romilor, având în organigrama sa unitatea Anti- Discriminare și singurele două "unități orizontale" din Comisie care se ocupă de minorități sexuale și de persoanele cu dizabilități. Cabinetul Comisarului include pe fostul Comisar pentru Drepturile Omului al Republicii Cehe, care este foarte deschis și cunoaște problemele romilor. Acestea sunt motivele pentru care DGESA este sau ar trebui să fie în acest moment principala țintă a acțiunilor care îi privesc pe romi.

Există câteva metode de a aduce date necesare pentru activitatea DGESA

a. Participarea la comunicări/consultări ale DGESA al Comisiei Europene

Comisia primește de obicei date prin chestionarele sale și documentele de consultare (pot fi vizualizate la http://ec.europa.eu/employment_social/consultation_en.html). O listă cu rezultatele acestor comunicări poate fi găsită la http://ec.europa.eu/employment_social/social_dialogue/docs_en.htm. Datorită faptului că această comisie produce documentul pentru discuție, există un număr mare de organizații care utilizează acest mecanism și, datorită faptului că aceste documente au un caracter tehnic, impactul pe care o organizație îl poate avea este limitat.

Participarea la steering committee (comitete de ghidare strategică) ale DGESA

Comisia de obicei include în aceste comitete doar reprezentanți ai ONG-urilor implicate pe o perioadă lungă de timp în chestiunile la care se referă acel comitet. Comitetele de ghidare strategică sunt departe de a fi cunoscute sau transparente, de aceea, doar câțiva oameni au acces la această activitate. În ciuda celor de mai sus, Comisia și-a recunoscut nevoia de a include romii, de aceea membrii acesteia sunt destul de deschiși către primirea de informații despre romi și către participarea acestora. Pentru a participa la comitetele de ghidare strategică, ONG-urile care se ocupă de problemele romilor trebuie să contacteze unitățile relevante (anti-discriminare, societatea civilă, sex, dizabilități...) și să întrebe despre comitetele de ghidare strategică. Scrisorile care solicită participarea la comitetele de ghidare strategică trebuie să explice în mod clar de ce este necesară participarea ONG-urilor.

b. Lobby pe lângă structurile relevante de pe lângă DGESA

i. Unitatea anti- discriminare

Unitatea include pe ofițerul rom responsabil din Comisia Europeană. În acest moment, poziția este deținută de Virag Sandor, un ofițer dedicat și bine informat. Ca oricare alt oficial al Comisiei Europene, ofițerul rom are nevoie de fapte concrete mai degrabă decât de liste cu plângeri. Scurtele informații pe chestiuni specifice (de cele mai multe ori legate de acțiuni anti romi și probleme de incluziune socială) sunt de obicei necesare și de aceea bine-venite. Practicile pozitive și negative în ce privește implementarea proiectelor UE sunt de asemenea elemente de care DGESA are nevoie. Există de asemenea o nevoie acceptată din partea CE de lobby pentru finanțarea ONG-urilor care se ocupă de problemele romilor, căutându-se surse de informare în acest sens.

ii. Grupul inter-servicii pentru romi

iii. În mod normal închis pentru persoanele din exterior, grupul inter- servicii adună reprezentanți din alte 13 DG. Grupul inter-servicii pentru romi este condus pe hârtie de DGESA și a fost creat pentru a oferi

ghidare în Comisie în ce privește chestiunile care implică romii. Întreunirile acestui grup sunt departe de a fi transparente, și în ciuda unor beneficii evidente, care includ schimbul de informații cu Uniunea Europeană, nu se cunosc inițiative semnificative ale Grupului inter-servicii pe parcursul ultimilor trei ani.

Ca și în cazul Grupului Informal al Organizațiilor Interguvernamentale, (vezi partea de inițiative ale Consiliului European), conform participanților, la întruniri participă doar birocrații cu poziții mai joase în ierarhie care au putere limitată sau inexistentă de decizie.

În timpul primelor întâlniri la care am participat personal, Directorul General nu a fost prezent iar participarea din partea Comisiei a fost foarte scăzută (13 unități reprezentate și doar doi șefi de unitate).

În ciuda celor de mai sus, grupul inter-servicii poate accepta lobby și a câștigat relevanță pe parcursul ultimului an, deoarece a crescut cunoașterea și conștientizarea importanței problemelor legate de romi, mai ales pe agenda incluziunii sociale la nivel de UE. Singurul lobby direct care se poate desfășura este prin obținerea unei invitații de a prezenta chestiuni de interes pentru participanți. Rapoartele și analizele care au legătură cu principala lor preocupare au mari șanse de să determine invitarea ONG-urilor.

Există un număr de grupuri inter-servicii care trebuie să constituie o țintă pentru activiștii pe probleme ale romilor interesați de diseminarea chestiunilor legate de romi. Aceste nevoi trebuie să fie de asemenea luate în considerare și stabilite ca ținte. Toate DG-urile relevante trebuie întrebate despre grupurile inter-servicii pe care le prezidează.

iv. Cabinetul Comisarului

Președintele DGESA, Comisarul Vladimir Spidla, este foarte interesat de inițiativele care îi privesc pe romi și se ocupă în mod neoficial de chestiunile legate de romi în Comisia Europeană. Prezența în cabinetul său a unuia dintre cei mai valoroși experți cehi pe probleme ale romilor, Jan Jarab, este văzută de unele persoane ca fiind cel mai semnificativ pas efectuat de Comisia Europeană pentru o mai bună abordare a problemelor legate de romi.

În ciuda interesului clar și a bună-voinței din partea Comisarului Spidla și a cabinetului său de a îmbunătăți programele și politicile Comisiei care privesc romii și îmbunătățirea vieții acestora, rezultatele sunt departe de a fi bune.

Următorii factori pot explica de ce poziția Comisarului Spidla nu a avut un impact mai important asupra incluziunii sociale generale a romilor europeni.

În mod oficial, Comisarul Spidla se ocupă de 9 directorate, fiecare cu câte 4 unități – în total, 36 de unități care se ocupă în mare parte de chestiuni nelegate de romi. Doar o singură unitate are, printre altele o responsabilitate de a se ocupa de problemele romilor (și există 8 milioane de romi în UE): Unitatea Anti-Discriminare.

Schimbările survenite în 2005 și în 2006 în Unitatea Anti-Discriminare, incluzând terminarea contractului principalului și singurului expert pe chestiuni legate de romi înlocuirea directorului unității, Barbara Nolan (după o lungă perioadă de interimat), și în cele din urmă înlocuirea Directorului General al DG pentru Piața Muncii și Politică Socială, Odile Quintin, au condus la încetinirea inițiativelor pentru romi în DG. Grupul inter-servicii pentru romi, un grup informal, care este singura structură a Comisiei Europene cu preocupare pentru romi, este condus de acest DG și a fost creat și stimulat de Barbara Nolan și Odile Quintin. Nu mai este necesar să spunem, odată cu plecarea acestora, activitățile grupului s-au redus considerabil pentru o perioadă de timp.

Trebuie să se facă acum lobby la cabinet, ceea ce ar avea un impact semnificativ. Scrisorile deschise adresate Comisarilor care să conțină sugestii de evenimente și acțiuni sunt de obicei bine venite dacă au o abordare generală. Invitațiile la evenimente legate de problema romilor, dacă se fac din timp, au mari șanse de a fi aprobate și de a oferi oportunități de lobby direct la Comisar.

Directorul General Nikolaus van der Pas, un om foarte influent, este relativ conștient de toate problemele, ca și directorii Jerome Vignion și Armino Silva. Orice campanie de susținere și de lobby trebuie să îi aibă ca țintă.

Lobby la alte DGs

a. DG Extindere (Enlargement)

Acesta este probabil cel mai extins și cel mai eficient DG, deoarece se ocupă cu monitorizarea conformității cu criteriile de la Copenhaga a posibilor viitori membri ai UE. A inițiat multe abordări inovatoare ale Comisiei Europene și a avut un impact semnificativ în semnalarea și conștientizarea problemelor romilor și a adus îmbunătățiri majore în multe aspecte pentru țările membre UE. Datorită efectului de pârgie semnificativ (de fapt criteriile de la Copenhaga sunt un instrument mult mai puternic atunci când ne referim la incluziune și la problemele minorităților decât alte instrumente disponibile UE) DG Extindere trebuie să fie o țintă majoră de lobby și susținere, mai ales pentru țările care au făcut parte din fosta Yugoslavia (cu excepția Sloveniei, stat membru), Moldova, Albania, Turcia și Ucraina.

Poate cel mai direct mecanism care poate fi utilizat este monitorizarea regulată a rapoartelor, deoarece DG Extindere de obicei își bazează rapoartele pe documente, poziții și discuții cu ONG-urile. Detlev Boeing este ofițerul care se ocupă de problemele romilor în cadrul DG Extindere și are responsabilitate în problemele romilor. Informările trebuie trimise către dânsul, dar și către ofițerul de birou al țării. Cererile de a participa la audieri organizate de DG Extindere cu ONG-urile înainte de publicarea rapoartelor de țară pot duce la o invitație de a susține direct raportul cu informații.

Ofițerii de birou, precum și cei responsabili cu problemele romilor pot fi invitați și ar răspunde pozitiv cererilor de a participa la evenimente legate de romi, ceea ce ar prilejui schimb de informații și lobby direct. Acești ofițeri au impact semnificativ asupra activității delegației naționale, iar activitățile de susținere trebuie să ia în considerare acest lucru. La Comisie, invitațiile trebuie trimise din timp (cu minim o lună înainte pentru prima parte a anului și cu două luni înainte pentru toamnă). Cea mai mare probabilitate de a avea ofițeri CE care să participe este în luna iunie. Pentru o listă a componenței DG Extindere verificați http://ec.europa.eu/Extindere/who_does_what/index_en.htm.

Scrisorile deschise către DG Extindere trebuie adresate Comisarului Olie Rehn. Nu doar că Rehn este de origine finlandeză (țara care a făcut posibilă existența unui reprezentant al unei organizații a romilor în Europa) dar el a manifestat interes în chestiunile legate de romi. Scrisorile trebuie adresate Comisarului și trimise în copie Directorului General deoarece obligă unitatea respectivă să reacționeze.

• DG Justiție, Libertate și Securitate (DGJFS)

DGJFS este printre altele responsabil de respectarea Drepturilor Fundamentale și de funcționarea noii Agenții pentru Drepturi Fundamentale – organul de monitorizare al Comisiei Europene care a publicat cele mai puternice rapoarte UE pe probleme de anti-romi. Comisarul său, Fratini, care este și vice-președintele CE, are responsabilități în ce privește migrarea și este foarte interesat de drepturile copilului. Ambele chestiuni, dacă sunt folosite în relație cu romii, pot capta atenția DGJFS.

Diagrama DGJFS este disponibilă la http://ec.europa.eu/dgs/justice_home/organigramme_en.pdf și arată cel puțin trei lucruri importante. Directorul General, Jonathan Faull este deschis și conștient de chestiunile legate de problemele romilor. Directorul D-DI, Almeida poate constitui țintă de lobby pe probleme de trafic iar Directoratul C-DI, Bianchi ar trebui să răspundă pozitiv la apel pe Drepturi Fundamentale. Directoratul B are ca focus imigrarea, deci trebuie stabilit ca țintă atunci când sunt necesare acțiuni pe acest aspect.

DGJFS prezidează de asemenea un grup inter-servicii pe rasism care, până la acest moment nu a avut un focus pe romi.

b. DG Politică regională (DGREGIO)

Acest DG este probabil cel mai important în ce privește fondurile, eficiența și rezultatele. Marea majoritate a fondurilor structurale care se adresează romilor, sau chestiunilor specifice sau conexe, au fost utilizate prin DGREGIO. Comisarul polonez Danuta Hubner s-a întâlnit de câteva ori cu George Soros și și-a declarat în mod public susținerea pentru inițiativele legate de romi cu focus pe incluziune.

Unitatea austro-slovacă a Directoratului E a fost în prima linie în ce privește determinarea unor inițiative legate de romi în cadrul Comisiei Europene. A inițiat un grup pentru Romi și fonduri structurale și a făcut publică în cadrul Comisiei Europene necesitatea abordărilor pe orizontală în probleme care îi includ pe romi (realizat în mod neașteptat în Slovacia). Fostul său director, Colin Wolfe (în acest moment manager pe cooperare teritorială) nu este foarte eficient dar este în același timp foarte deschis față de problemele legate de romi. Unitățile nou create care se ocupă de România și Bulgaria, ca și unitatea care se ocupă de Ungaria și Spania de asemenea trebuie avute în vedere ca ținte. O descriere completă a DGREGIO poate fi găsită la http://ec.europa.eu/dgs/regional_policy/document/organigramme_en.pdf.

c. DG Educație și Cultură (DGEC)

DGEC nu a fost prea vizibilă în cadrul Uniunii Europene. Schimbarea directorului general, care l-a adus pe Odile Quintan în aceasta poziție, a schimbat în bine puterea de influență pe care o are DGEC în cadrul CE. Admiterea Comisarului Român pe Multilingvism în cadrul același structuri care este condusă de slovacul Figel face din DGEC, structura cea mai sensibilă față de problemele romilor din Comisia Europeană.

Din nefericire, chiar dacă DGEC se ocupă de instruire și educație, tineri, cultură și cetățenie, toate cu o mare relevanță pentru romi, nu a existat practic un lobby și o susținere semnificativă pentru romi pe lângă DGEC. Unitatea pentru sporturi a fost singura implicată în acțiuni de promovare anti-romi pe stadioane. Din nefericire însă, datorită eșecului Tratatului Constituțional, unitatea are un buget și o influență limitate în cadrul DGEC.

Există și alte unități în cadrul Directoratelor Generale care pot fi relevante pentru romi, dar datorită limitărilor editoriale, acestea nu sunt detaliate aici.

Lobby pe lângă rețelele independente de experți

Rețelele independente de experți sunt organisme informale, sponsorizate de către CE, care fac cercetări și rapoarte pentru zonele și problemele unde CE are experiența limitată și de asemenea interes limitat. Aceste organisme sunt puțin cunoscute în ciuda faptului că uneori sunt responsabile pentru majoritatea informațiilor furnizate către CE pe anumite chestiuni. În ce-i privește pe romi există două astfel de organisme.

Rețeaua Independentă de Experți ai Comisiei Europene pe Drepturi Fundamentale a emis în 2004 un raport pe Drepturi Fundamentale în UE. Această rețea, a fost ținta unor acțiuni de lobby și susținere din partea anumitor organizații de apărare a drepturilor romilor. Raportul a relevat discriminarea specifică a căror victimă sunt romii în UE și a recomandat adoptarea unei "Directive pentru romi" pentru rezolvarea acestor chestiuni⁷. Comisia Europeană nu a fost mulțumită de aceste recomandări.

În Ianuarie 2006 Comisia Europeană a înființat *Grupul de Nivel Înalt pentru Integrarea Minorităților etnice în Societate și pe Piața Muncii*, pentru a identifica modalități practice de implementare ale politicilor și programelor UE pentru promovarea minorităților etnice dezavantajate, inclusiv romii, pe piața muncii. Comisia a înființat alte două focus grupuri de importanță deosebită: comunitățile de imigranți și romii. Barbara Nolan a jucat un rol semnificativ în înființarea grupului dar, din păcate, ea a părăsit Unitatea Anti-Discriminare înainte ca aceasta să înceapă lucrul.

⁷ http://europa.eu.int/comm/justice_home/cfr_cdf/doc/report_eu_2003_en.pdf

Grupul include doi experți pe problemele romilor. Dar până acum activitățile lor le sunt necunoscute activiștilor și organizațiilor pentru problemele romilor. Conform surselor din Comunitatea Europeană, procesul de recrutare pentru experții în problemele romilor s-a bazat în totalitate pe preferințe personale și pe existența unei viziuni non-critice asupra activității Comisiei Europene. În ciuda faptului că Grupul trebuia să își publice raportul în toamna anului 2007, până acum (Octombrie 2007), nu au existat consultări cu activiștii sau cu organizațiile pentru drepturile romilor.

Lobby-ul la Comisie pentru includerea romilor în grupurile care pregătesc rapoarte este bineînțeles de mare importanță, însă, atâta vreme cât aceste organisme rămân informale, există șanse limitate de schimbări relevante. Este opinia autorului că doar organismele specifice pentru romi din CE ar putea soluționa problemele, dar principala prioritate trebuie să fie concentrarea pe Unitatea Pentru Romi a Comisiei Europene.

Lobby la rețelele sponsorizate de Comisia Europeană

Drepturile grupurilor vulnerabile din Europa sunt apărate atât de țările lor de origine (în cazul discriminării pe motive de religie sau rasă, de anumite țări) cât și de ONG-urile Europene⁸ care se ocupă de aceste aspecte. În ciuda faptului că romii sunt cea mai numeroasă și cea mai discriminată minoritate etnică din Europa, conform Comisiei Europene, care finanțează majoritatea rețelelor europene de ONG-uri care se ocupă de grupurile vulnerabile, până la finalul lui 2006 nici un ONG din Europa pe probleme ale romilor nu a fost finanțat și nici cuprins sub umbrela Comisiei. Sub presiunile Biroului European de Informare pentru Romi, Comisia a lansat o cerere de propuneri pentru o Rețea Europeană pentru romi⁹. Nu doar că nu a existat nici o consultare a organizațiilor pentru romi în ce privește Termenii și Condițiile care ar putea aduce o organizație să fie selectată pentru o prima runda, dar mai mult chiar, fondurile disponibile sunt de cinci ori mai mici decât pentru alte rețele similare. Din păcate, Comisia nu s-a consultat cu nici o organizație pentru romi în ce privește Termenii și Condițiile, și, ca rezultat, nici o organizație nu a fost selectată în primele două runde. În plus, fondurile disponibile sunt de cinci ori mai mici decât pentru alte rețele similare.

În cele din urmă, în 2007, au fost disponibile fonduri pentru Forumul European pentru Nomazi și Romi o organizație deja finanțată de Consiliul European, consideră că acesta nu a fost cea mai bună alegere, poziția Forumului European pentru Nomazi și Romi și a reprezentanților săi fiind adesea autocrată. Datorită situației ONG-urilor pentru problemele romilor care sunt departe de a acoperi toate domeniile problematice ale comunităților de romi, sau de a asigura o reprezentare corectă a romilor, iar resursele umane disponibile pentru comunitățile de romi sunt de cele mai multe ori extrem de reduse, Comisia Europeană trebuie să depună mai multe eforturi pentru a susține dezvoltarea unei societăți civile sănătoase pentru romi..

Este importantă crearea de coaliții cu Rețelele Europene nu doar pentru a avansa chestiuni legate de includerea socială a romilor și generalizare, dar și pentru a promova chestiuni legate de finanțare și creșterea capacității. Rețeaua Europeană Anti-Sărăcie, rețeaua europeană care se ocupă de oamenii fără adăpost (FEANTSA), Platforma Socială, Rețeaua Europeană pe probleme de vârstă, (AGE), Lobby la Nivel European Pentru Femei, Forumul pentru Persoane cu Dizabilități și alte organizații similare trebuie luate în considerare în ce privește crearea unei strategii de susținere a romilor.

Este relevant faptul că recomandarea nr. 23 a Hotărârii Parlamentului European asupra situației romilor în Uniunea Europeană din data de 28 Aprilie 2005, spune: „Susține mișcarea continuă în cadrul instituțiilor Uniunii Europene **către a includerea abordării rom –la rom, așa cum a fost aceasta gândită de către OSCE, în viitoarele recrutări de personal atât pentru pozițiile legate de romi, cât și pentru celelalte poziții vacante.**” Această recomandare nu a fost urmată nici de către Comisia Europeană și nici de către ONG-urile pentru anti-discriminare fondate de către Comisia Europeană.

8 Rețeaua Europeană Anti-Sărăcie, Forumul European pentru Persoane cu Dizabilități, FEANTSA (persoane fără adăpost), ILGA (gay și lesbiene), Lobby European pentru Femei, Platforma socială, etc.

9 Disponibile la http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/tenders/tenders_en.cfm?id=405

Curtea Europeană de Justiție (ECJ)

Curtea Europeană de Justiție asigură respectarea tratatelor CE și UE precum și a legilor. Curtea Europeană de Justiție se ghidează după deciziile Curții Europene pentru Drepturile Omului în luarea deciziilor în chestiuni ce implică drepturile omului. Curtea poate trata cazuri de discriminare pe baza cadrului legal stabilit de Comisie. De asemenea, și-a format deja o cazuistică extinsă în ce privește discriminarea pe motive de sex. În conformitate cu paragrafele 122 și 127 ale Planului de Acțiune ODIHR-CPRSI ar putea desfășura acțiuni menite să crească capacitatea ONG-urilor pe probleme ale romilor să ajute ECJ.

Nu se poate face lobby la ECJ, însă aceasta este un mecanism extrem de important în implementarea legislației anti-discriminare. Ordonanțele ECJ în cazurile de discriminare pe motive de sex și dizabilități au avut rezultate foarte bune și a avut ca rezultat de asemenea creșterea conștientizării la nivelul curților de justiție naționale. Este necesară pregătirea unei scurte descrieri a fiecărui caz de discriminare pe motive de etnie, iar ONG-urile, ca și Centrul European Pentru Drepturile Romilor, trebuie să trimită cazurile la CEJ.

Parlamentul European

Parlamentul are, pe lângă puterea sa legislativă și pe aceea de a adopta bugetul final. De asemenea, aprobă numirile Comisarilor Comisiei Europene și are autoritate de cenzor asupra Comisiei. Există multe documente ale Parlamentului European relevante pentru problemele romilor (rezoluții, întrebări, comunicări recomandări și rapoarte). Cele mai importante sunt următoarele 7 rezoluții: Rezoluția Parlamentului European asupra Situației Romilor în Comunitatea Europeană (1984); Rezoluția Parlamentului European asupra Educației Copiilor ai căror Părinți nu au o Locuință Fixă (1984); Rezoluția Parlamentului European asupra Analfabetismului și Educarea Copiilor ai căror Părinți nu au o Locuință Fixă (1989); Rezoluția Parlamentului European asupra Romilor în Comunitatea Europeană (1994); Rezoluția Parlamentului European asupra Discriminării împotriva Romilor (1995); Rezoluție asupra situației Romilor în Uniunea Europeană (2005); Rezoluție asupra situației femeilor Rome în Uniunea Europeană (2006).

În rezoluția datată 24 mai 1984 (C172/153) Parlamentul European a admis faptul că “romii încă suferă de discriminare atât în ce privește legile, cât și în practică” și a cerut guvernelor Statelor Membre să elimine discriminarea împotriva romilor.

Din 1984 activitățile Parlamentului, cât și cele ale Comisiei Europene, au determinat pași pozitivi în combaterea discriminării împotriva romilor, mai ales în domeniul juridic. Parlamentul European a jucat un rol vital în promovarea și protecția Drepturilor Omului, prin monitorizarea și îmbunătățirea situației romilor din Europa mai ales în contextul procesului de aderare, care a transformat etnia romă în cea mai numeroasă minoritate etnică din Europa.

Lobby la Parlamentul European (EP)

a. Lobby direcționat către membrii Parlamentului European (MEP)

PE este ținta celor mai multe activități de lobby. Numărul mare de MEP și experiențele lor vaste precum și părerile diverse și diversele lor orientări politice fac ca un număr impresionant de oameni din Parlamentul European să constituie ținte pentru lobby.

Cei mai deschiși la problemele romilor sunt Socialiștii și Verzii (ecologiștii) dar nu trebuie să uităm că există mulți MEP în Partidul Poporului care sunt interesați de problemele minorităților (mai ales MEP din Ungaria). Faptul ca doi MEP romi care fac parte din Partidul Liberalilor Democrați Europeni (Victoria Mohacsi) și din Partidul European al Poporului (Livia Jaroka) sunt ambii din Ungaria este semnificativ în această privință. Modul de identificare al posibililor MEP interesați este verificarea site-urilor acestora, precum și al comisiilor

și delegațiilor din care aceștia fac parte. De exemplu, ar fi absolut normal pentru un MEP care face parte din delegația PE a Macedoniei să fie interesat de minorități, inclusiv de cea a romilor.

Cea mai evidentă țintă pentru lobby sunt bineînțeles MEP romi. Faptul ca Socialiștii nu au un MEP rom este de asemenea o oportunitate. MEP ai Liberal-Democraților și ai Partidului Poporului vă vor direcționa cel mai probabil către colegul lor pe probleme ale romilor, pe când socialiștii sau alte grupuri nu pot face acest lucru. Există o listă lungă de MEP care pot face ținta lobby-ului, iar membri grupului anti-discriminare condus de Claude Moraes poate constitui un punct de start bun pentru identificarea posibililor susținători. MEP din țările care fac cele mai vehemente declarații împotriva migrării romilor de exemplu sunt de obicei o țintă ușoară pentru lobby, deoarece sunt foarte interesate să câștige influență la nivelul PE dar și să își păstreze vizibilitatea în mass-media țărilor din care provin.

MEP primesc zilnic sute de scrisori și au deja câteva priorități pre-stabilite. Ei rareori dau citire e-mail-urilor astfel că scrisorile, faxurile, sau chiar e-mail-urile trebuie să fie foarte relevante pentru MEP pentru ca asistenții lor să le facă o scurtă prezentare a celor scrise de dvs. Evenimentele vizibile (cu acoperire în media) sunt întotdeauna atractive, mai ales dacă au ca subiect unul de care MEP este interesat.

Etse întotdeauna foarte bine, atunci când ați reușit să aveți un contact cu un MEP să îi cereți sfatul în ce privește contactarea altor MEP.

Sunt câteva lucruri practice pe care le poate face un MEP. De exemplu poate:

1. adresa o întrebare către Comisia Europeană – foarte simplu, de cele mai multe ori foarte eficient, iar Comisia Europeană este obligată să răspundă. Pentru a face acest lucru, trebuie să convingeți MEP de importanța chestiunii pe care doriți să o aduceți în atenția Comisiei și să pregătiți o întrebare clară care să nu permită formularea unui răspuns ocolitor specific Comisiei.
2. avea o intervenție la întrunirile în plenară – aici trebuie de asemenea să verificați agenda PE și să aflați când poate avea o intervenție cu impact maxim
3. ridice problema la întrunirile partidului din care MEP face parte cu susținerea unei poziții sau acțiuni a partidului în ce privește problema ridicată – acest lucru nu se poate face mai des de o dată pe an și demersul trebuie să fie foarte bine susținut
4. introduce comentarii în răspunsurile Parlamentului la documentele înaintate de Comisie – orice Comunicare a Comisiei în ce privește inițiativele UE (cum ar fi Anii Europeni) care necesită buget aprobat de parlament. Există un număr mare de asemenea documente și orice ajutor dat unui MEP este de obicei apreciat și poate crește șansele unei contribuții indirecte la documentele CE.
5. inițieze un raport al Parlamentului cuprinzând toate chestiunile relevante (Livia Jaroka a inițiat un asemenea raport asupra situației femeilor rom) – o asemenea inițiativă conduce la dezbateri numeroase și este un bun instrument pentru creșterea conștientizării.
6. inițieze o rezoluție a PE – există câteva metode de inițiere a unei rezoluții – o rezoluție este practic cel mai important lucru pe care îl poate face Parlamentul European.

b. Lobby pe lângă grupurile politice

Acest lucru se poate face atât prin consilierii politici ai grupurilor, sau prin lobby direct la conducătorii grupurilor. Există deja trei partide care au sau pregătesc strategii pentru romi (Partidul Poporului, Socialiștii și Liberal Democrații), motiv pentru care toate aceste grupuri ar trebui să constituie teoretic ținte ușoare pentru lobby. În staff-ul permanent al grupurilor politice există cetățeni din toate țările UE. De obicei, aceștia au cunoștințe limitate asupra problemelor romilor și de aceea doresc să obțină cât mai multă susținere pe chestiunile care îi ajută în munca lor.

c. Lobby pe lângă comitetele și subcomitetele Parlamentului European (EP)

Cele 22 de comitete actuale ale EP sunt menite să inițieze legi în colaborare cu Comisia Europeană. Comitetele sunt alcătuite din membri EP și sunt conduse de către un președinte și trei vice-președinți care de obicei reflectă compoziția politică a EP. Fiecare comitet are și membri înlocuitori.

Principala activitate a comitetelor sunt rapoartele care sunt compilate de către un rapporteur, numit de președintele comitetului, selectat dintre membri sau înlocuitorii permanenți ai acestora. Inițiatorii acestor rapoarte sunt de obicei de asemenea raporteuri, deci orice lobby direcționat către elaborarea unui raport este de obicei bine primit de MEP, iar rapoartele publicate atrag atenție media și îmbunătățesc de asemenea puterea de influență în Comitet.

Cele mai importante comitete sunt: Libertăți Civile, Justiție și Afaceri Interne (http://www.europarl.europa.eu/committees/libe_home_en.htm), Drepturile Femeilor și Egalitatea Sexelor (http://www.europarl.europa.eu/committees/femm_home_en.htm), Angajare și Protecție Socială (http://www.europarl.europa.eu/committees/empl_home_en.htm), Cultură și Educație (http://www.europarl.europa.eu/committees/cult_home_en.htm) și subcomitetul pe Drepturile Omului care face parte din Comitetul pe Afaceri Externe (http://www.europarl.europa.eu/committees/afet_home_en.htm). Comitetul pentru Petiții se auto-examinează.

În comitetele menționate mai sus există MEP interesați de situația romilor și care pot constitui o țintă de promovare a problemelor romilor în cadrul comitetelor.

d. Lobby la președintele EP

Președintele EP este în sine o instituție la care se poate face lobby separat de canalele obișnuite ale EP. Este de asemenea important, pe cât posibil să aveți o declarație a președintelui în ce privește chestiunile relevante, deoarece declarația se face în numele Parlamentului European și este înregistrată ca document oficial al acestuia. Pe baza acestor declarații există oportunități importante de lobby.

e. Petiții către EP

Comitetul pentru Petiții (PETI) este probabil cea mai directă legătură între cetățenii UE și EP. Pentru o descriere completă a activităților PETI vizitați: http://www.europarl.europa.eu/committees/peti_home_en.htm.

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE

Consiliul Uniunii Europene, sau principalul organ decizional al UE. Consiliul este compus din reprezentanți ai statelor membre (de obicei miniștri) diferiți pe diverse domenii, cum ar fi finanțele, educația, telecomunicațiile, și afacerile externe. Reprezentanții Consiliului: coordonează politici economice la scară largă pentru statele membre; elaborează acorduri de colaborare cu diferite state și ONG-uri; adopta politica externă și de securitate stabilită de Consiliul European; adoptă măsuri de cooperare pentru în chestiuni polițienești și judiciare în cadrul UE.

În afară de Directiva Consiliului 2000/78/CE care stabilește cadrul general pentru tratamentul egal în chestiuni de angajare și ocupaționale (2000) și Directiva Consiliului European 2000/43/CE asupra Implementării Principiului Tratatului Egal al Persoanelor Indiferent de Originea lor Etnică sau de Rasă care sunt discutate pe larg în secțiunea anterioară, Consiliul UE a adoptat următoarele rezoluții cu privire la romi:

Rezoluția nr. 89/C 153/02 a Consiliului Uniunii Europene pentru Educație pentru Romi și pentru Copiii Nomazi (1989); Rezoluția Consiliului și a Ministerelor educației din Consiliu asupra Educației Copiilor

Romilor Nomazi (1989); Rezoluția Consiliului și a Reprezentanților Statelor Membre; Adunarea Guvernelor din Consiliu asupra Răspunsului Sistemelor Educaționale la Probleme legate de Rasism și Xenofobie (1995).

Lobby la Consiliu

Se poate realiza prin președinți, prim-miniștri, miniștri de externe și ambasadorii statelor membre la Uniunea Europeană. Rezoluțiile Consiliului sunt un instrument foarte important, deoarece Comisia Europeană este obligată să acționeze conform instrucțiunilor cuprinse în acestea. Presiunea necesității de a avea un grup inter-ministerial specific pentru romi s-a intensificat în ultima perioadă. Un asemenea organism s-ar putea dovedi vital pentru a avansa chestiuni legate de romi către principalul organ de decizie din Uniunea Europeană.

Organismul Consiliului Uniunii Europene cu relevanță pentru problemele romilor – grupul COCEN grup

În decembrie 1999 la Summit-ul de la Helsinki, sub influența extinderii Uniunii Europene către Est Președinția Finlandeză a accentuat subiectul romilor. La nivelul Consiliului, s-a creat în mod expres un grup de lucru pe problemele romilor, așa-numitul Grup COCEN. Următorul paragraf a fost inclus în documentul oficial:

“Consiliul European reafirmă că este important ca toți indivizii să se bucure de drepturile lor în mod egal. Trebuie să se acorde o atenție sporită situației acelor grupuri (minorități) majoritare în orice stat S, inclusiv romii. Uniunea Europeană se angajează să atingă acest obiectiv împreună cu Consiliul Europei și OSCE.”

Agencia pentru Drepturi Fundamentale (FRA) – fostul Centru European de Monitorizare a Rasismului și Xenofobiei (EUMC)

FRA funcționează ca un organism de monitorizare în statele membre UE și are capacitatea de a oferi informațiile necesare pentru monitorizarea chestiunilor legate de romi, deoarece în centrul său se află Rețeaua Europeană pentru Informare asupra Rasismului și Xenofobiei (RAXEN). Aceasta colectează date și informații la nivel European și național. Acest lucru se realizează prin 27 de Puncte Focale, contractate de către FRA pentru a colecta, coordona, și disemina informațiile la nivel european și național în strânsă colaborare cu FRA.

FRA a publicat o serie de rapoarte extrem de relevante pentru romi și a fost până acum vârful de lance al Uniunii Europene în ce privește chestiunile de interes pentru romi. Președintele al FRA este Anastasia Crickley, cunoscută ca activist pentru drepturile omului, care cunoaște destul de bine problemele romilor. Până la acest moment, FRA nu a numit un director.

Consiliul Europei

Transformat într-un jucător aproape irelevant de către Comisia Europeană, Consiliul Europei este privit de mulți ca un muribund, ca o instituție nu neapărat necesară în opinia majorității acționarilor. În viziunea scepticilor, Consiliul are destule probleme el însuși pentru a fi un jucător important în rezolvarea problemelor romilor, care sunt sensibile, însă nu atât de stringente și de vizibile ca alte probleme de violare ale drepturilor omului, mai ales în statele membre care nu fac parte din Uniunea Europeană.

Opinia generală este că, per ansamblu, implicarea Consiliului European ar putea duce rezultate neașteptate. Consiliul are singura structură dedicată romilor dintre toate structurile inter-guvernamentale. Birocrații de la Strassbourg sunt experimentați, dedicați și pot oferi resurse semnificative de îmbunătățire a comunicării și a progresului. Consiliul a dezvoltat, pe parcursul multor ani de când funcționează, legături foarte strânse cu guvernele, pe care se poate accentua atunci când problemele romilor trebuie aduse în discuție.

Relevantă pentru chestiunile legate de romi este de asemenea Convenția Europeană asupra Drepturilor Omului (ECHR)- Carta Socială Europeană (ESC). Faptul că, față de statele cu populație romă semnificativă numeric Consiliul Europei a manifestat un interes special în această problemă, poate fi legat de ratificarea

protocolului adițional la ESC care introduce un Sistem de Reclamații Colective. **Implicarea ONG-urilor pe problemele romilor în a furniza reclamații poate fi un stimulent bun în exercitarea rolului Consiliului. Un instrument important îl constituie instituția Comisarului pentru Drepturile Omului care are un rol semnificativ în numirea și apostrofarea statelor membre.**

Instrumente relevante pentru Romi la nivelul Consiliului European Carta Socială Europeană

Abordarea generală a Cartei Sociale Europene (ESC) trebuie să fie completată de inițiative de îmbunătățire a eficienței, iar planul OSCE poate face acest lucru mult mai eficient decât l-a făcut până acum.

ESC se ocupă de următoarele puncte care se regăsesc în principalele documente privitoare la romi: Adăpost, Sănătate, Educație, Locuri de Muncă, Protecție Juridică și Socială, Migrarea persoanelor, nediscriminare.

Procedura de monitorizare a ESC are patru părți:

Pasul 1: Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI) compilează rapoartele statelor asupra implementării Cartei..

Lobby: ECRI este întotdeauna receptivă la informații despre romi primite de la ONG-uri. Acestea pot fi furnizate în mod direct sau prin Direcția pentru Romi a Consiliului.

Pasul 2: Comentarii de la partenerii sociali și de la ONG-uri sunt primite și Comitetul European pe Drepturi Sociale (ECSR) determină legea și practicile naționale sunt în conformitate cu Carta, adoptând concluzii pentru fiecare raport de țară.

Lobby: ECSR are unele ONG-uri tradiționale cu care colaborează. Dacă informația este foarte exactă și relevantă, atunci există șanse să fie acceptată ca dată de intrare și apoi de cercetare.

Asul 3: Reprezentanții Comitetului Guvernamental al Statelor Membre și Observatorii care reprezintă partenerii sociali, încearcă să se asigure că statele adoptă măsuri care să aducă la conformitate cu Carta situația actuală. În cazul în care nu se reușește acest lucru, se poate invita Comitetul de Miniștri să adopte o recomandare pentru Statul în chestiune.

Lobby: Reprezentanții trebuie identificați și abordați. Este destul de dificil de aflat cine sunt acești reprezentanți pentru a face lobby deoarece de obicei reprezintă guverne sau sunt deschiși către guverne. Obținerea unui statut de observator este o procedură îndelungată care, după părerea mea, nu merită efortul.

Pasul 4: Comitetul de Miniștri adresează recomandări cerându-le statelor să își conformeze legile și practicile cu Carta.

Procedura de Reclamații Colective

Pasul 1: Reclamații privitoare la încălcări ale Cartei pot fi depuse la Comitetul European pentru Drepturi Sociale. Cine poate înregistra reclamații:

În cazul tuturor statelor care au acceptat procedura:

- 1. ETUC (Confederația Sindicatelor Europene), UNICE (Consiliul European), și IOE (Organizația Internațională a Muncii);
- 2. organizații non-guvernamentale (ONG) cu statut participativ în Consiliul Europei care sunt pe o listă elaborată cu acest scop de Comitetul Guvernamental;
- 3. organizațiile de angajatori și sindicatele din țara respectivă.
- În cazul în care statele nu au acceptat procedura:
- 4. ONG-uri naționale.

Pasul 2: Reclamații depuse de către sindicate, angajatori sau ONG-uri cu presupuse încălcări ale Cartei merg la Comitetul European pentru Drepturi Sociale (ECSR) care decide dacă reclamațiile sunt fondate și admisibile.

Pasul 3: Comitetul de Miniștri se asigură că statele se conformează cu prevederile Cartei. În caz contrar, el adresează o recomandare statului respectiv.

Implicarea ONG-urilor pentru problemele romilor în procedura de reclamații colective aduce informații suplimentare pentru rapoartele CERİ (membri CERİ sunt numiți de către statele membre, iar până acum nici un rom nu a fost numit în această poziție) și obținerea statutului de participare pentru ONG-urile pentru romi (în acest moment există peste 400 de ONG-uri cu statut de participare, însă doar două sunt pentru problemele romilor) la Consiliul European și printre observatorii sociali implicați în discuțiile privitoare la implementarea Cartei trebuie stabilite ca și priorități de lobby la Consiliul European. De asemenea, trebuie făcut lobby și către guverne, pentru a încuraja participarea romilor la of Comitetul European pentru Drepturi Sociale (care este alcătuit din experți independenți aleși pe perioadă de 6 ani) și printre Reprezentanții Comitetului Guvernamental.

Convenția pentru Protecția Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului oferă oportunitatea depunerii de reclamații individuale iar Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (ECHR) se ocupă de aceste plângeri. Decizia ECHR este prioritară față de deciziile curților naționale.

Aceste demersuri durează însă foarte mult, iar procesul este foarte complicat, și, pe lângă Centrul European pentru Drepturile Romilor nu a existat nici un ONG capabil de a aduce un caz în atenția ECHR.

Convenția Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale (FCPNM) și Carta Europeană pentru Limbi Minoritare și Regionale (ECRML)

Convenția Cadru se bazează pe 1192 ECRML și este monitorizată de Comitetul de Miniștri, care este asistat de un Comitet de Consultare format din experți independenți. Miniștri Afacerilor Externe care fac parte din Comitetul de Miniștri sunt de obicei refractari în a vorbi despre chestiunile negative în ce privește minoritățile din țările lor. A determina Comitetul de Miniștri să abordeze în mod concret problemele discriminării față de romi este dificil dacă nu imposibil, deoarece romii sunt practic cel mai discriminat grup etnic în majoritatea coplesitoare a statelor membre ale Consiliului European. Posibilitatea ca romii să fie reprezentați în Comitetul de Miniștri este un vis destul de îndepărtat, chiar și pentru cei mai optimiști europeni.

Este de aceea foarte important să facem lobby pentru reprezentarea romilor în Comitetul de Consultare format din experți independenți, ceea ce înseamnă ca diplomațiile statelor membre să fie convinse să susțină o asemenea inițiativă.

Comisarul pentru Drepturile Omului

Responsabilitățile acestuia sunt:

- să determine respectarea efectivă a drepturilor omului, asistarea statelor membre în implementarea standardelor în ce privește drepturile omului stabilite de Consiliul European;
- să promoveze educația și conștientizarea referitoare la drepturile omului în statele membre ale Consiliului European
 - să identifice posibile neajunsuri legale și de practică referitoare la drepturile omului;
 - să faciliteze activitățile instituțiilor ombudsperson naționale sau ale altor structuri referitoare la drepturile omului;
 - să ofere asistență și informare pentru protejarea drepturilor omului în regiune.

Mai ales responsabilitatea legată determinarea respectării efective a drepturilor omului în cazul romilor se pretează la lobby atâta vreme cât se face în cooperare cu alte grupuri interesate și atâta vreme cât țintește creșterea eficienței și vizibilității instituției Comisarului.

Activitățile Comisarului pentru Drepturile Omului

Dialoguri cu guvernele și diverse vizite

Comisarul încearcă să se angajeze într-un dialog permanent cu statele membre ale Consiliului Europei și desfășoară misiuni în statele membre pentru o evaluare comprehensivă a situației drepturilor omului. Misiunile includ de obicei întâlniri cu înalții funcționari ai guvernului, parlamentului, legislativului, ca și cu membri importanți ai instituțiilor de apărare a drepturilor omului și ai societății civile. Rapoartele Comisarului fac o analiză a practicilor în ce privește drepturile omului, precum și recomandări detaliate despre posibile metode de îmbunătățire. Rapoartele sunt prezentate Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei și Adunării Parlamentare. Apoi sunt publicate și circulă în comunitate pentru elaborarea de politici, la ONG-uri și în media. La câțiva ani după vizita oficialului în acea țară, Comisarul însuși sau Cabinetul său fac o vizită de urmărire pentru a evalua progresul în implementarea recomandărilor. Comisarul emite apoi un raport de urmărire, care este dat publicității. Nu în ultimul rând, Comisarul face vizite de contact în diferite țări și regiuni pentru a întări relațiile cu autoritățile și pentru a examina una sau mai multe zone cu probleme, din păcate fără a face rapoarte.

Evident aceste vizite și dialoguri se pretează la lobby.

Recomandări tematice și conștientizare

Comisarul pentru drepturile omului este asemenea împuternicit să ofere soluții și informații asupra apărării drepturilor omului și prevenirea încălcării acestora. Atunci când Comisarul consideră necesar, Cabinetul său emite recomandări privitoare la chestiuni specifice către un singur stat membru (sau mai multe). Fie la cererea organismelor naționale, sau din inițiativă proprie, Comisarul poate de asemenea să ofere opinii asupra proiectelor de lege sau practici specifice..

Comisarul este de asemenea împuternicit să promoveze conștientizarea drepturilor omului în statele membre ale Consiliului Europei. Pentru acest scop, Cabinetul Comisarului organizează și co-organizează seminare și evenimente pe diferite teme legate de drepturile omului și încearcă să un dialog permanent cu guvernele organizațiile societății civile, precum și instituții educaționale, pentru a îmbunătăți conștientizarea în ce privește standardele Consiliului Europei pentru drepturile omului.

Participarea Comisarului la evenimente, de obicei cauzează o participare media extinsă în statele non-membre UE. Aceste evenimente reprezintă o buna ocazie pentru lobby și susținere, mai ales datorită prezenței mass-media.

Promovarea dezvoltării structurilor naționale axate pe drepturile omului

Comisarul cooperează îndeaproape cu Ombudsmenii, Instituțiile pentru Drepturile Omului și alte structuri pentru apărarea drepturilor omului. Comisarul menține de asemenea relații strânse cu Ombudsman al Uniunii Europene și organizează mese rotunde bianuale cu Ombudsmen și instituțiile pentru apărarea drepturilor omului din statele membre ale Consiliului Europei. În țările în care aceste instituții nu există sau nu sunt dezvoltate îndeajuns, Comisarul susține înființarea și funcționarea lor.

Cei mai importanți parteneri ai Comisarului sunt, în opinia Consiliului Europei Națiunile Unite și ofșerii specializați ai acestei instituții, Uniunea Europeană și OSCE. Au existat o serie de rapoarte cu focus pe romi aparținând fostului Comisar pe Drepturile Omului, dar majoritatea recomandărilor au fost ignorate de statele membre. Cabinetul Comisarului pentru Drepturile Omului ca și alte organisme de monitorizare ale Consiliului Europei nu angajează romi..

Congresul Autorităților Europene Locale și Regionale

Carta Europeană a Auto-Guvernanței Locale una dintre realizările importante ale Organizației a fost elaborată în 1985 și este instrumentul de referință utilizat de Consiliul Europei în acest domeniu. Dintre cele 42 de state membre care au semnat-o, 41 dintre ele au ratificat-o.

Congresul are sarcina de a pregăti diferite rapoarte, pentru a evalua gradul de implementare al Cartei: rapoarte de monitorizare asupra democrației, care sunt elaborate pe fiecare țară.

Exercițiul de monitorizare oferă o bază importantă pentru demararea unui dialog politic constructiv cu autoritățile statelor membre, în ce privește chestiunile democratice locale și regionale. Acest fapt permite Congresului să se familiarizeze cu guvernele, parlamentele, asociațiile, reprezentanții aleși și cu mijloacele media, cu principalele convenții și instrumente legale care privesc chestiuni instituționale locale și regionale. Numeroase reforme legislative au fost demarate de către statele membre în lumina concluziilor acestor rapoarte.

Rapoartele generale oferă o analiză transfrontalieră asupra aplicării Cartei Europene a Auto-guvernanței Locale în statele membre și țările care depun cererea de aderare la Consiliul European.

Nici unul dintre aceste rapoarte nu s-a concentrat pe problemele romilor. Au existat într-adevăr trei recomandări (Recomandarea 243/1993, 11/1995, Recomandarea 44/1997 “Către o Europă tolerantă”) care au menționat romii. Mecanismul de monitorizare al Congresului are o mare relevanță pentru dezvoltarea la nivel local și ar trebui să includă și o componentă pentru romi.

Una dintre prioritățile Congresului este supravegherea alegerilor locale și regionale care se potrivește cu activitățile și experiența acumulată de Punctul de Contact pentru Romi și Sinti al OSCE.

Adunarea Parlamentară a Consiliului European (PACE)

Adunarea a fost unul dintre cele mai productive organisme internaționale în producerea documentelor referitoare la situația romilor. S-a produs un număr de 523 de documente care menționează romii inclusiv: rapoarte, întrebări, moțiuni, comunicări și recomandări. Cele mai semnificative au fost: Recomandarea pe problemele ale romilor/țigănilor: 1203/1993, 1557/2002 și Raportul “Situația legală a Romilor în Europa” prezentat de Comitetul pentru Afaceri Juridice și Drepturile Omului.

O problemă serioasă pentru PACE, este, ca și în cazul altor organe de decizie ale Consiliului European, absența completă a romilor din activitățile sale, lucru care ar putea și ar trebui să fie folosit în viitor.

Secretarul general

Instituția Secretarului General este importantă datorită faptului că elaborează și implementează planul de lucru pentru Consiliul European. Pentru perioada 2006 – 2008 Consiliul are cinci priorități, printre care:

Promovarea valorilor fundamentale comune: drepturile omului, dominarea legii și democrației

Întărirea securității cetățenilor europeni

Construirea unei Europe mai umane și mai incluzive

Cultivarea colaborării cu alte instituții și organizații europene și internaționale

Toate prioritățile de mai sus sunt relevante pentru romi. ONG-urile pentru romi ar putea fi parteneri, oferind Secretarului General sfaturi despre cele mai bune modalități de dezvoltare de acțiuni pentru romi menite să reflecte prioritățile de mai sus.

Directoratul Coeziunii Sociale – Direcția pentru romi și nomazi

Singurul organism specializat pe romi dintre toate Instituțiile Interguvernamentale are două mari priorități:

- a. să asigure protecția Drepturilor romilor
- b. să promoveze participarea romilor la toate nivelele

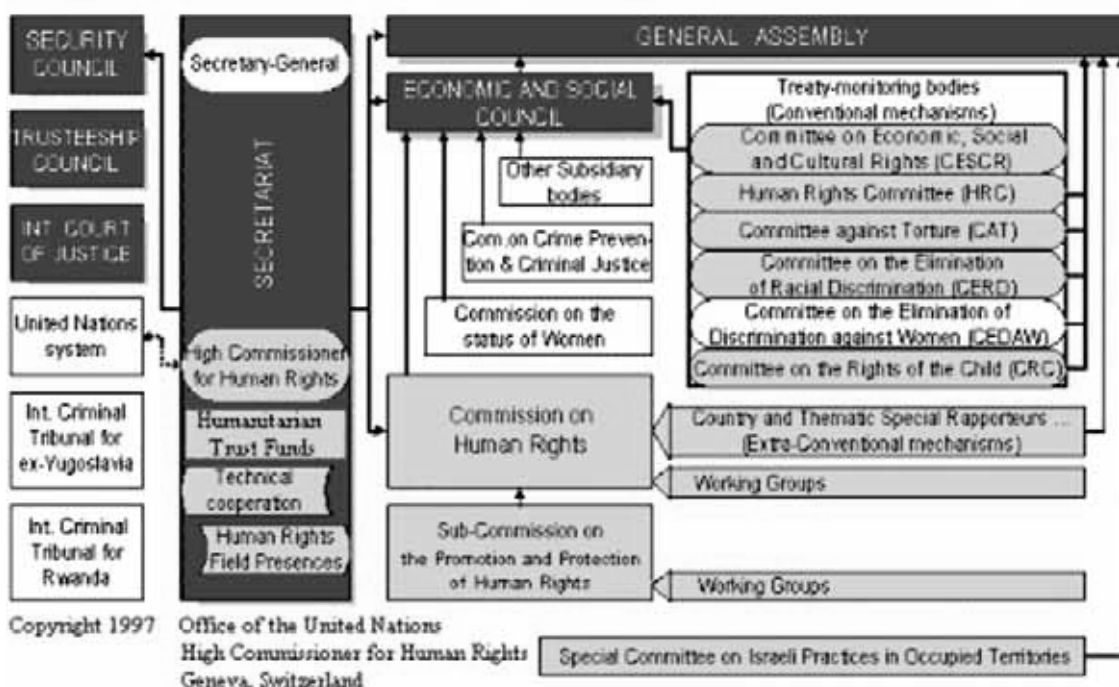
Direcția pentru Romi și Nomazi (RTD) are rolul de a monitoriza instrumentele Consiliului European (CSE, FCPNM și ECRML) și trebuie să fie unul dintre principalii parteneri ai ONG-urilor pe problemele romilor mai ales pentru țările care nu fac parte din UE.

Ramura de dezvoltare de politici a RTD se ocupă cu coordonarea MG-S- ROM care trebuie să relaționeze mai bine cu Grupul Informal de Contact pentru Romi al Organizațiilor Interguvernamentale și împreună pot forma un nucleu capabil să monitorizeze independent progresul în implementarea diferitelor politici și planuri de acțiune în statele membre al Consiliului Europei și OSCE. Susținerea și lobby-ul către aceste organisme pot avea rezultate semnificative pe termen lung.

Națiunile Unite

Națiunile Unite (UN) a creat o structură globală de protejare a drepturilor omului care se bazează în mare parte pe Cartă, declarații neobligatorii, tratate ferme și pe diferite activități care au ca țintă promovarea democrației și a drepturilor omului în lume.

Organismele relevante pentru romi sunt cele care se axează pe respectarea Drepturilor Omului, iar mai jos este o diagramă a acestora:

Documente cu relevanță pentru romi

În 2000 Comitetul pentru Eliminarea Discriminării pe Motive de Rasă subordonat ICERD a emis o recomandare specială pe discriminarea împotriva romilor, Recomandarea Generală 27 care cuprinde șase părți concentrate pe generalități, în timp ce restul ce cinci pot fi găsite exact în Planul de Acțiuni al OSCE Action Plan. Paragraful 48 cuprinde următoarele: **Înaltul Comisar pentru Drepturile Omului trebuie să ia în discuție crearea unui punct focal pe probleme ale romilor în cadrul Cabinetului Înaltului Comisar.**

Acest document foarte important este în mare uitat de către UN și societatea civilă pentru romi. Recentele reforme în cadrul UN de anul trecut trebuie utilizate de către țările care nu fac parte din UN pentru reînceperea lobby-ului și a susținerii cu țintă pe UN.

Legislația UN face referiri importante la acțiuni de afirmare care pot fi folosite la pentru a elimina ambiguitățile legislației UE în acest domeniu.

Comitetul pentru Drepturile Omului a luat act de faptul că principiul egalității impune obligații legale asupra statelor de a “întreprinde măsuri pozitive pentru a diminua sau chiar elimina condițiile care cauzează sau perpetuează discriminarea interzisă de Acord (Acordul Internațional pe Drepturi Civile și Politice).”¹⁰

Convenția Internațională pentru Eliminarea Discriminării pe Motive de Rasă (ICERD) stabilește faptul că “Partidele politice din acele state vor lua, atunci când circumstanțele o permit, măsuri concrete și speciale în domeniul social, economic și cultural, ca și în alte domenii, special pentru a asigura dezvoltarea adecvată[...] a grupurilor rasiale sau a indivizilor acestora, pentru a garanta că acestea se bucură de drepturile omului în mod egal și complet..”(Art. 2 (2), ICERD).

Monitorizarea respectării drepturilor omului

Comisia pentru Drepturile Omului monitorizează implementarea standardelor pe care le-a stabilit. Cele două proceduri permanente ale sale- Procedura 1503 și Procedura 1235; procedurile sale speciale includ misiuni de cercetare, mecanisme tematice sau mandate și servicii de consiliere.

Procedura 1503 este o procedură confidențială denumită după Rezoluția ECOSCO 1503 prin care a fost pusă în vigoare. Se activează atunci când Comisia primește o comunicare despre o situație consecventă de violare gravă a drepturilor omului. Violările care se iau în considerare conform acestei proceduri includ: genocidul, apartheid, discriminare rasială sau etnică, tortură, migrații forțate în masă, încarcerare în masă fără judecată..

Raportul către Comisie privind violarea consecventă gravă a drepturilor omului nu poate fi anonim, totuși nu necesită acordul statului respectiv pentru demararea investigației. Aceasta reglementare oferă Comisiei o libertate mare de acțiune în a decide care este cea mai bună abordare a situației. Ca urmare a investigației, Comisia decide ce acțiune să ia. Atunci când Procedura 1503 nu poate stopa o instanță de violare a drepturilor omului investigată de către Comisie, Comisia pentru Drepturile Omului poate invoca Procedura 1235 conform prevederilor căreia poate desfășura o dezbateră publică anuală cu privire la violarea consecventă gravă a drepturilor omului în chestiune. Dacă nici această acțiune nu produce efectele scontate asupra situației, Comisia poate apela la ECOSOC să emită o rezoluție care condamnă persoanele responsabile de această violare a drepturilor omului. Această condamnare publică pătează reputația conducătorilor din statul în discuție și discriminează legitimitatea lor ca elită politică

Printre procedurile specifice disponibile Comisiei pentru Drepturile Omului misiunile de cercetare sunt un instrument util. Într-o astfel de misiune, un expert sau un grup de experți studiază situația respectării drepturilor omului și existența unor violări ale acestora în cadrul unui stat cu scopul de a strânge informații pentru aplicare Procedurii 1503 sau a Procedurii 1235. Totuși, o misiune de acest tip poate avea loc cu acordul statului în care respectarea drepturilor omului este pusă sub semnul întrebării. Din aprilie 2003, 47 și-u prelungit invitațiile permanente către organismul Proceduri Tematice Speciale al Comisiei Drepturilor Omului a Națiunilor Unite pentru investigarea legată de drepturile omului. Acest lucru înseamnă că din acel moment Comisia poate iniția o misiune de cercetare în oricare dintre aceste țări în orice moment. Pentru toate celelalte țări, trebuie mai întâi să obțină acordul de a trimite experți în țara respectivă.

O altă procedură specială disponibilă Comisiei pentru Drepturile Omului este mecanismul tematic sau mandatul. Grupurile de lucru și/Rapporteurii speciali pot investiga violările drepturilor omului și problemele cauzate de acestea la nivelul mai multor state. Recent a existat o creștere a numărului de Rapporteuri speciali care investighează chestiunile legate de drepturile omului. Nici unul dintre ei nu este rom sau expert în probleme ale romilor.

10 Comitetul pentru Drepturile Omului, Comentariul General 18, Non-discriminare, para. 10.

În ultima perioadă, Comisia pentru Drepturile Omului oferă servicii de consultanță țărilor care solicită acest lucru. Comisia oferă asistență educațională și informațională statelor, pentru a le ajuta să ajungă la un grad ridicat de protecție a drepturilor omului. În plus, Comisia pentru Drepturile Omului poate solicita asistență Cabinetului Înaltului Comisar pentru Drepturile Omului sub formă de seminare, cursuri și clinici, ca și ajutor de specialitate.

Faptul că un asemenea mecanism nu a fost folosit în Kosovo, în opinia autorului, semnaleză faptul că există o lipsă gravă de comunicare între instituțiile inter-guvernamentale. Promovarea manifestărilor anti-romi ca formă de rasism ar putea crea legături importante între instituții și ar trebui să constituie o țintă importantă pentru lobby.

Sub-Comisia pentru Apărarea și Promovarea Drepturilor Omului

Este principalul organism subordonat Comisiei pentru Drepturile Omului.

Sub-comisia cuprinde 26 de membri experți care acționează independent, fără afiliere la statul de origine deși sunt aleși de Comisie în mod proporțional funcție de distribuția geografică a populației. În prezent există nouă membri experți din Europa, dar nici unul nu este cunoscut de vreo parte interesată de problemele romilor, din câte știe autorul. Nici unul dintre acești membri nu este de origine romă.

Fiecare membru are un înlocuitor; jumătate dintre membri și dintre înlocuitorii lor sunt aleși din doi în doi ani și fiecare are un mandat de patru ani. Sub-Comisia se întâlnește trei săptămâni pe an în Geneva; oficiali din guverne, personalul agențiilor specializate din UN și observatori de la ONG-uri pot participa la aceste ședințe. Nici un rom nu a fost implicat în activitățile Sub-Comisiei.

Misiunea Sub-comisiei este de a elabora studii sub ghidarea UDHR și de a face recomandări Comisiei pentru Drepturile Omului în ce privește prevenirea discriminării de orice tip referitor la drepturile și libertățile fundamentale ale omului și protecția minorităților naționale, de rasă, religioase și lingvistice. Sub-comisia preia de asemenea proiecte înaintate de către Comisie sau ECOSOC, și le distribuie celor șase grupuri de lucru: Grupul de Lucru pentru Comunicații (care analizează reclamații privitoare la de violarea consecventă gravă a drepturilor omului pe parte de comunicații și de asemenea orice răspunsuri primite din partea guvernelor), Grupul de Lucru pentru Formele Contemporane de Sclavie, Grupul de lucru pentru Populații Indigene, Grupul de lucru pentru Minorități, Grupul de Lucru pentru Administrarea Justiției și Grupul de Lucru pentru Corporații Transnaționale.

Nici Grupul de Lucru pentru Populații Indigene și nici Grupul de Lucru pentru nu includ romi. Asigurarea participării romilor ar trebui să fie ținta principală de lobby și susținere pentru ONG-urile pentru problemele romilor.

Înaltul Comisar pentru Drepturile Omului

Înaltul Comisar îndeplinește sarcinile de mediere ale Secretarului General referitoare la drepturile omului și răspunde în fața Consiliului Social și Economic ca și Secretarul General. Comisarul deține principala poziție de promovare a drepturilor omului și de abordare a activităților privitoare la drepturile omului în cadrul UN. De asemenea, el trebuie să mențină dialogul cu toate statele membre pe subiectul drepturilor omului. Responsabilitățile Înaltului Comisar includ: managementul situațiilor de criză; prevenirea și avertizarea asupra abuzurilor; asistarea statelor în perioadele de tranziție politică; promovarea drepturilor fundamentale ale guvernelor; coordonarea și raționalizarea programelor privitoare la drepturile omului.

În ciuda prevederilor paragrafului 48 al Recomandării generale 27 nu au existat inițiative semnificative ale Înaltului Comisar cu focus pe romi.

Comisarul este asistat de către un adjunct al Înalțului Comisar pentru Drepturile Omului la Națiunile Unite personal care se ocupă de chestiunile fundamentale și personal administrativ. Nu există nici un expert rom și de altfel nici o persoană aparținând acestei etnii în cadrul Cabinetului Înalțului Comisar. Politicile Înalțului Comisar sunt implementate de Cabinetul Înalțului Comisar pentru Drepturile Omului (OHCHR), și sunt menite să **“apere și să promoveze drepturile omului pentru toți.”** OHCHR își îndeplinește misiunile printr-o varietate de activități, printre care: sublinierea importanței drepturilor omului la nivel global și local; educare și oferire de resurse în ce privește drepturile omului; susținerea organelor pentru apărare drepturilor omului și a organismelor de monitorizare a respectării tratatelor; răspunsul la cazurile de violare gravă a drepturilor omului.

S-ar părea că OHCHR ar putea complementa numeroasele inițiative privitoare la romi ale organizațiilor interguvernamentale, dar nu există însă destulă presiune din partea organizațiilor romilor pentru a determina acțiuni din partea acestor instituții în acest sens.

UNDP

UN Millennium Development Goals¹¹ (Obiectivele de dezvoltare ale mileniului) (UNMDG) sunt, chiar și pentru cei mai entuziaști angajați UN prea ambițioase. Ca și pentru alți jucători, pare greu pentru UNDP să facă din romi o prioritate atâta timp cât nu se descurcă nici cu țintele sale.

Comunicarea UNDP cu comunitățile de romi este de dorit. Ca și în cazul Băncii Mondiale, rapoartele pe care UNDP reușește să le aducă în atenția guvernelor conduc în mică măsură sau deloc problemele ridicate de atâtea ori de către ONG-urile pentru romi și nu numai. UNDP primește fonduri din împrumuturi sau de la guverne pentru proiecte de dezvoltare și de aceea ar trebui să aibă un interes major în implicarea în problemele romilor.

Participarea romilor la programele UNDP se discută de mult timp. Documentele UN¹² care vorbesc despre participarea activă a romilor sunt privite de romii intervievați ca retorice. În consecință, au fost ignorați de UN. Un pas pozitiv a fost angajarea unui rom pe termen scurt în Bratislava, ceea ce a dus la o ușoară îmbunătățire a comunicării. În ultima vreme, UNDP a promovat implicarea romilor din interior pentru o inițiativă care viza Slovacia și Ungaria.

Nu se cunoaște nici o strategie a UNDP în ce privește comunicarea cu comunitățile de romi sau referitoare la Deceniul Incluziunii Romilor la ale căror întâlniri a participat în mod regulat. Sediile UN din Geneva și New York au uitat de inițiativele legate de romi, dar și de Deceniul Incluziunii Romilor și de aceea, cea mai bună șansă de a construi o coaliție diplomatică multilaterală care ar putea acționa ca instrument de presiune nu a fost utilizată.

UN și UNDP trebuie să fie implicate în inițiativele de promovare a problemelor romilor la nivelul guvernului fiecărui stat pentru a dezvolta proiecte cel mai probabil finanțate de Banca Mondială și dezvoltare de UNDP. Ambasadorii UNDP în țările afiliate ***Deceniul Incluziunii Romilor*** ar putea iniția și promova o inițiativă diplomatică pe proiecte legate de problemele romilor.

UNDP are experiență în colectarea datelor etnice segregate și a obținut rezultate bune în dezvoltarea monitorizării. Experiența UNDP și rezultatele obținute în colectarea de date în domeniu pot fi folosite ca motive de lobby și susținere cu focus pe colectare de date..

OSI – Deceniul Incluziunii Romilor

11 <http://www.un.org/millenniumgoals>

12 <http://www.ergonetwork.org/exclusion.htm>

Poate cel mai ambițios efort care se dresază stării deplorabile a romilor din Europa a fost inițiativa denumită **Deceniul Incluziunii Romilor**, care a fost lansat în mod oficial la începutul anului 2005. Această inițiativă a oferit destule promisiuni romilor, dar nimic mai mult, deoarece eforturile la nivel național și european pentru a îndeplini țintele acestui proiect au fost descurajatoare.

Deceniul, ca și Planul de Acțiune al OSCE conțin documente politice neobligatorii, având priorități similare. Este opinia autorului că aceste două inițiative trebuie reunite pentru a se obține rezultate. OSI poate oferi presiunea de jos în sus din partea iar societății civile care până în acest moment a lipsit și care nu poate veni din partea OSCE.

Pentru mulți, OSI este partea cea mai interesată în **Deceniul Incluziunii Romilor** instrumentul său financiar și de presiune. Dacă o mare parte din membri OSI ar fi implicați într-un plan de acțiuni pentru Deceniul Romilor și în inițiativa Sinti am putea vedea obiectivele acestora îndeplinite la finalul lui 2015. În acest moment doar o foarte mică parte din membrii OSI lucrează serios la proiectul Deceniului. Acesta este până acum cel mai serios impediment și cea mai mare șansă în îndeplinirea obiectivelor Deceniului.

OSI este o structură vastă în termeni de afaceri și una enormă pentru o organizație care se concentrează pe drepturile omului. Independența de facto a multor inițiative OSI ca și ale Fundațiilor Naționale numărul semnificativ de personalități publice, intelectuali de vârf și profesioniști de succes care fac parte din OSI structuri care sunt de obicei ignorate de strategia de conștientizare și lobby a planului de acțiuni. În opinia celor intervievați în România Planul de Acțiuni ar fi beneficiat din plin de personalitățile publice legate de OSI.

Întreaga responsabilitate a Deceniului revine Biroului de Inițiative pentru Romi (RIO) care are doi ani. Acest birou conduce o inițiativă care a implicat la un moment sau altul toți prim-miniștrii celor nouă țări care au participat și sute de oficiali de nivel înalt de la guverne și de la instituțiile inter-guvernamentale implicate în proiectul Deceniului. CPRSI are personal insuficient și de asemenea nu are o echipă de politică.

Altă inițiativă legată romi a OSI este Programul de Participare a Romilor la care lucrează trei persoane și un secretar. Comitetul care asistă RIO este compus din patru persoane, toți angajați cu normă întreagă în funcții foarte solicitante nelegate de Deceniu. Trei din patru oameni conduc alte organizații, iar al patrulea este localizat la New York și supraveghează alte inițiative OSI.

Cercetarea, crearea politicilor, comunicarea partea de ghidare pentru alte inițiative legate ale OSI, generalizarea chestiunilor legate de romi în OSI, lobby la guverne, construirea de legături cu media, oferirea de produse media, participarea la ședințe și negocieri cu alți actori, construirea unor legături strânse și motivarea comunităților pasive și sceptice de romi sunt doar o parte din sarcinile cu care se ocupă RIO. Doar acestea sunt imposibil de realizat cu un birou format din doi oameni. În ciuda puterii intelectuale în general impresionante, OSI nu poate susține Interfața cu **Deceniul Incluziunii Romilor**.

Există câteva inițiative și reluări de proiecte foarte importante la care OSI ar trebui să contribuie îndeaproape, nu doar la **Deceniul Incluziunii Romilor** dar și la implementarea Planului de Acțiuni, cum ar fi: Programul de Participare a Romilor, Fondul de Educație al Romilor, Inițiativa pentru Justiție, Asociația pentru Educație, Dezbateri Internațională și Inițiativă.

OSI finanțează sau a finanțat aproape toate ONG-urile pe probleme de romi sau de drepturile omului din țările care au aderat la **Deceniul Incluziunii Romilor**. Doar acest fapt ar trebui teoretic să ofere acelor organizații influență asupra acelor organizații și să asigure participarea lor directă la o inițiativă comună.

OSCE

Probabil cea mai simplă metodă de a înțelege funcționarea OSCE este tabelul elaborat de Nicolae Gheorghe:

On Organizație	Obiective	Abordare	Mecanisme	Instrumente de monitorizare
OSCE	Asigură securitatea în regiunea OSCE prin reducerea conflictelor etnice și apărarea drepturilor minorităților	<p>Monitorizează drepturile și protejarea lor, cultivă dezvoltarea societății civile a romilor și Sinti.</p> <p>Sponsorizează programe pentru stoparea discriminării, rasismului și a xenofobiei</p>	<p>ODIHR Punctul de Contact pentru romi și Sinti (din 1994)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Consultant pentru romi și Sinti din 1998 • Proiecte ODIHR pe romi Roma și Sinti <p>Planul de Acțiuni OSCE pentru Îmbunătățirea situației romilor și Sinti în zona OSCE , (Decizia OSCE PC 566/2003, și Decizia de la Maastricht MC 3/03)</p> <p>Întâlniri pe romi și Sinti-Dimensiunea Umană suplimentară (începând din 1999)</p> <p>Dezbateri pe chestiuni legate de romi în timpul seminarelor HDIM și ODIHR 1994 – prezent</p> <p>Înaltul Comisar pentru Minorități Naționale</p> <p>Misiuni OSCE pe teren</p> <p>Adunarea Parlamentară OSCE</p> <p>ODIHR/ Consiliul European /Comisia Europeană. Priecte în colaborare pe “Romii și Pactul de stabilitate în SEE”, 2001 –2003 și 2003-2005</p>	<p>Punctul de Contact pentru chestiuni legate de romi și Sinti pregătește rapoarte, elaborează planuri de acțiuni. Oferă asistență tehnică în alegeri, monitorizare și instruire pe drepturilor omului, Susține implicarea romilor în societatea civilă și la elaborarea politicilor.</p> <p>Organizează mese rotunde și conferințe pe prevederile tematice conținute în Planul de Acțiuni OSCE pentru Îmbunătățirea situației Romilor și cea a Sinti în zona OSCE</p> <p>Înaltul Comisar Pentru Minorități Naționale Raportează asupra situației romilor și Sinti în OSCE 1993 și 2000</p> <p>Misiuni OSCE pe teren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Consultați romi în Kosovo, FYROM și Bosnia Herțegovina; • Proiecte pentru romi <p>OSCE Adunarea Parlamentară Rezoluția “Educația Copiilor Romi ”, 2002.</p>

OSCE consideră problemele minorităților etnice ca mai ales fiind legate de securitate decât de drepturile omului. Formarea Punctului de Contact pentru romi și Sinti în 1999 și numirea D-lui Nicolae Gheorghe în poziția de Consilier Senior, au fost câțiva pași înainte, dar au fost departe de a avea efectul necesar pe scena politică și diplomatică internațională. Înlocuirea lui Nicolae Gheorghe cu Andrzej Mirga nu a schimbat multe lucruri, deoarece problemele romilor rămân marginale chiar și în OSCE. Odată cu numirea Înaltului Comisar OSCE pe Minorități Naționale, s-a dezvoltat chiar și un instrument diplomatic de avertizare pentru conflicte potențiale.

Din păcate, OSCE nu vede deocamdată acțiunile anti-romi ca fiind o potențială sursă de conflicte în ciuda faptului că în 2005 s-a publicat un raport pe chestiuni anti-romi. OSCE nu a dezvoltat până acum o strategie de includere a celei mai mari minorități etnice în aria OSCE's în organele de negociere. Acestea pot fi ținte de susținere și lobby OSCE.

De exemplu, în 1993, atunci când se negociau fricțiunile dintre Ungaria și Slovacia, datorate discriminării ungarilor din Slovacia Înaltul Comisar a decis să trimită un grup de trei experți pe probleme de minorități of pentru a face recomandări.¹³ În ciuda acestui fapt, minoritatea romilor este cea mai numeroasă minoritate etnică atât în Slovacia, cât și în Ungaria și că un număr semnificativ de romi din Ungaria au suferit multiple acte de discriminare, nici un rom nu a fost implicat în eforturile OSCE. Minoritatea ungară, de asemenea bine reprezentată la negocieri, nu a inclus nici ea de altfel nici un rom.

Slovacia oferă și ea un număr mare de studii de caz în termenii puterii destabilizatoare a conflictelor etnice legate de romi. Discursul agresiv folosit în Slovacia la adresa minorităților etnice este similar și în cazul ungarilor și al romilor. Totuși, spre deosebire de minoritatea romilor, cea a ungarilor este bine reprezentată în parlament și apărată de guvernul din Ungaria, în timp ce romii sunt pur și simplu ignorați. Se poate spune de asemenea de către guvernul Slovaciei că romii nu sunt ignorați, deoarece există un Ministru Plenipotențiar Rom în persoana Dnei Klara Orgovanova, că ministerele relevante fac eforturi pentru a se ocupa de problemele romilor, că se direcționează fonduri structurale pentru aceste eforturi, că Slovacia a aderat la ***Deceniul Incluziunii Romilor***, că guvernul Slovaciei reprezintă toți cetățenii, și că minoritatea etnică este diferită de minoritatea națională. Toate aceste argumente pot fi ușor contracarate.

Într-un interviu, ca și în timpul unui discurs la o conferință organizată de Fundația Erbert Stiftung în 2005, Klara Orgovanova s-a plâns că poziția ei este una de "manechin" deoarece este ignorată de miniștri din Slovacia și nu are putere de decizie asupra bugetelor. În ședința Comitetului de Direcționare a proiectului ***Deceniul Incluziunii Romilor*** ea de asemenea a argumentat că "Implicarea slovacă în acest proiect este oportunistică și nu a însemnat nimic pentru romii din Slovacia". Conform spuselor lui Collin Wolfe, șeful Diviziei austriece și slovace a Directoratului General REGIO în timpul unui seminar despre mișcarea diplomatică pentru romi¹⁴, guvernul slovac are un interes limitat de a folosi fondurile structurale europene pentru comunitățile de romi și adesea ministerele acționează ca și obstacole mai degrabă decât ca facilitatori.

În noiembrie 2002 ziarul slovac *Spectator* a publicat următoarea afirmație aparținând lui Ján Slota, președintele Partidului Real Național Slovac: "Minoritățile terorizează majoritatea. Toata lumea se luptă cu terorismul, însă noi nu știm aici cu cine sau cu ce ne luptăm". Slota reacționa la știrile conform cărora partidul său urma să fie condamnat pentru transmisiunile pre-alegeri care incitau la ură împotriva minorităților etnice. La acest moment, (iulie 2006), Ján Slota face parte din guvernul Slovaciei. El a fost citat de aceleași ziar și în 1998 când spunea că cea mai bună politică pentru romi este "un bici lung și o curte mică"¹⁵.

Potențialul exploziv de probleme ignorate al minorităților a fost conștientizat în februarie 2004, când Slovacia a fost nevoită folosească cel mai mare număr de forțe armate și polițienești de la Cel De Al Doilea Război Mondial încoace pentru a restabili ordinea după ce romii au declanșat proteste de stradă ca rezultat al micșorării alocației sociale și așa nesemnificative. În mod ironic, în timpul crizei din Slovacia, politicienii slovaci și-au oferit un bonus crescându-și astfel salariile deja generoase.

Aceste proteste au reprezentat una dintre cele mai mari explozii sociale din ultimii ani din Europa. Totuși atenția acordată acestui eveniment de către presă a fost limitată. De asemenea, evenimentele au fost ignorate în mare parte de către politicienii europeni și de organizațiile internaționale care se ocupă de drepturile omului deoarece

13 Docuemnte-Declarații asupra sau ale Înaltului Comisar pentru Minorități Naționale CSCE (1993), Referință Nr.251/93/L [I nu pot găsi nota de subsol în text.]

14 Vezi www.diplomacy.edu/roma

15 Conform Radio Rota disponibil la: http://www.dzeno.cz/?r_id=33

ele au avut loc doar cu două luni înainte de intrarea în UE a Slovaciei. Aparenta desconsiderare a Slovaciei față de criteriile de la Copenhaga care solicită “stabilitatea instituțiilor care garantează democrația, guvernarea legii drepturile omului și respect pentru protecția minorităților” (Comisia Europeană, 1992) nu părea semnificativă. Nu s-a făcut publică nici o poziție semnificativă a instituțiilor internaționale împotriva modului cum a tratat Slovacia acele evenimente și nu s-a depus nici un efort diplomatic pentru a rezolva criza.

Un alt exemplu clar de abordare eronată a problemelor minorităților este întâlnit în cazul Macedoniei care a experimentat o creștere a tensiunilor inter-etnice după inaugurarea Universității Albaneze în decembrie 1994 la Tetovo—o prevestire a viitoarelor evenimente care au fost pe punctele de aduce Macedonia la granița cu războiul civil. Câțiva factori semnificativi promovează implicarea romilor în eforturile diplomatice în Macedonia. Mai întâi, romii sunt cel mai mare grup etnic din Macedonia. De asemenea, ei sunt integrați atât în grupurile etnice macedonene, dar și în cele albaneze. De asemenea, un număr semnificativ de romi musulmani și creștini locuiesc în Macedonia. Municipiul din Suto Orizari este în consecință un oraș rom. De aceea, autonomia administrativă a regiunilor, un subiect de discuție des-întâlnit a avut o relevanță deosebită pentru romi. Macedonia a fost de asemenea cea mai logică țintă—iar romii s-au dovedit a fi unul dintre primele grupuri care au părăsit zonele de conflict din fosta Iugoslavie și mai ales din Kosovo. În cele din urmă un număr mare de romi cu un nivel înalt de educație trăiesc în Tetovo, care este și locația uneia dintre cele mai de succes ONG-uri din Macedonia, Kham. Conducătorul Polonez al diplomației OSCE la acea vreme în Macedonia, Marek Jeziorsky, a ignorat complet posibilitatea de a implica romii în negocierile care ar fi trebuit să detensioneze situația..

ERRC Centrul European pentru Drepturile Romilor

ERRC este o organizație legislativă de interes public internațional angajată într-o serie de activități care tind să combată actele de rasism anti-romi și abuzurile împotriva drepturilor romilor. Abordarea ERRC implică mai ales litigii strategice, susținere internațională, cercetare și dezvoltare de politici, și instruirea activiștilor romi. ERRC este membru cooperant al Federației Internaționale de la Helsinki pentru Drepturile Omului și are un statut consultativ pe lângă Consiliul Europei, ca și pe lângă Consiliul Economic și Social al Națiunilor Unite.

La ERRC se poate face lobby pentru dezvoltarea unor ghiduri pentru alte ONG-uri care se ocupă de problemele romilor, pentru ca acestea să devină să obțină același statut și de asemenea tehnici de lobby și susținere pentru mecanismele menționate mai sus.

ERRC publică rapoarte periodice care pot constitui baza acțiunilor viitoare comune în numele Organizațiilor Interguvernamentale.

În România, în momentul de față, ERRC nu are practic nici o legătură cu vreo organizație pentru romi datorită managementului îndoielnic de relații cu organizațiile. Acest lucru reprezintă în opinia autorului, o ocazie semnificativă de țintire a ERRC în eforturile ONG-urilor de lobby și susținere.

Nu se pune în discuție faptul că ERRC joacă un rol deosebit de important pe plan internațional așa a reușit să aducă chestiunile legate de romi pe agendele naționale și internaționale. De asemenea nu există nici o urmă de îndoială că publicațiile sale au stabilit standardele de calitate și credibilitate în raportare

Banca Mondială

Banca Mondială și OSI sunt principalii parteneri implicați în proiectul ***Deceniul Incluziunii Romilor***. Banca Mondială trebuie să aibă un interes major în a lua parte la ***Deceniul Incluziunii Romilor*** și la implementarea Planului de Acțiuni pentru Romi și pentru Sinti deoarece este banca principală implicată în împrumuturi în bani pentru chestiuni legate de dezvoltare și sărăcie. Ca orice bancă, Banca Mondială face profit din aceste operațiuni, de aceea ar părea logic să joace un rol semnificativ și activ..

Pe website-ul Băncii Mondiale nu se face nici o mențiune asupra Planului de Acțiune și nu este inclusă nici o mențiune cum că aceste inițiative pentru romi ar fi cunoscute la Washington sau la biroul național din București. Banca Mondială este principalul specialist în proiecte de dezvoltare din lume și are o listă importantă

des succese și eșecuri pe proiecte foarte relevante pentru romi. Există patru publicații disponibile pe site-ul pentru romi, toate cu relevanță pentru Planul de Acțiuni. Ultimul raport disponibil "Sărăcia cronică a romilor în Serbia și Muntenegru" este foarte similar raportului de asemenea recent al UNDP "În pericol: romii și deșeurile din Sud-Estul Europei", care prezintă aproape aceleași cifre. Publicarea în 2005 a articolului "Romii într-o Europă în extindere – Distrugerea Ciclului Sărăciei" este de asemenea similar raportului UNDP și rapoartelor Comisiei Europene. În mod sigur aceste fapte pot fi interpretate ca și defecte, dar de asemenea ar trebui să semnaleze lipsurile de susținere și lobby din partea ONG-urilor pe probele ale romilor.

Nu există nici un rom implicat în nici una dintre structurile Băncii Mondiale, ceea ce creează o discrepanță majoră cu discursul Băncii Mondiale care favorizează participarea și este un motiv puternic de scepticism din partea guvernului național și din partea comunităților de romi.

Fondul de Educație pentru Romi (REF) a fost privit inițial ca un instrument important în promovarea Deceniului Incluziunii romilor, dar ar putea un rol important și în implementarea măsurilor educaționale pentru romi. Banca Mondială se ocupă practic de această inițiativă.

Echipele din Washington și Varșovia trebuie regândescă și să revizuiască modul de lucru atât în ce privește Deceniul, cât și în ce privește Planul de Acțiuni și să se asigure că birourile lor naționale și regionale cunosc faptul că aceste planuri și priorități există.

Guvernele Naționale

Majoritatea guvernelor naționale au adoptat deja strategii pentru a îmbunătăți situația romilor, pe baza unor documente pre-existente. Aceste strategii par să fie condamnate a nu duce nicăieri, datorită lipsei de disponibilitate politică. Conform celor intervievați, romii continuă să fie văzuți ca o chestiune politică sinucigașă, iar politicile de incluziune socială care îi au în vedere pe romi au fost și sunt încă foarte puțin populare.

Până acum, implicarea guvernelor în implementarea politicilor care îi vizează pe romi, au fost limitate la protocol și retorică. Întâlnirile în ce privește diferitele inițiative care privesc romii la nivel internațional s-au dovedit a nu fi mai mult decât o excelentă scuză cu care guvernele să își dezvolte imaginea și să nu facă nimic concret, așa cum se laudă cui „noi” strategii pentru romi și cum au uitat despre vechile strategii care au eșuat în trecut.

Nu există oficiali naționali numiți special pentru a lucra la fie la ***Deceniul Incluziunii Romilor***, fie la Planul de Acțiuni, iar cei care iau parte la întâlniri sunt funcționari publici de nivel mediu sau scăzut care fac mai mult sau mai puțin muncă voluntară. Fișa lor de post nu include nici o referire la inițiativele menționate mi sus, și nu există nici un mecanism de monitorizare și de evaluare a activităților. Nu există structuri guvernamentale dedicate, iar funcționarii nu se ocupă în mod oficial de îndeplinirea angajamentelor guvernelor.

Situația conduce la creșteri bruște (artificiale) ale activității guvernelor urmate de perioade lungi de inactivitate. Întâlnirile grupurilor pentru Deceniul Incluziunii Romilor și ale HDIM sunt adunări numeroase de diplomați de rang mediu și scăzut sau reprezentanți juniori ai deținătorilor de interese. Între conferințe nu se întâmplă nimic la nivel guvernamental.

Orice noi inițiative sunt în general abandonate către "Romii sau Structurile responsabile cu problemele romilor" din cadrul guvernelor naționale. Aceste birouri primesc noile inițiative cu precauție, deoarece noile proiecte cresc volumul de muncă și scad bugetele disponibile.

Chestiunile și îngrijorările legate de romi trebuie să facă obiectul unei dezbateri publice pentru ca acest tip de inițiative să aibă succes. Este semnificativ faptul că nu există dovezi că vreun președinte sau prim-ministru ar fi vizitat vreun ghetou locuit de romi și că nu există dezbateri publice între romi și politicieni de nivel înalt în care să se discute problemele ridicate de inițiativele curente pentru romi.. Asemenea acțiuni, fundamentale pentru crearea unor curente în media care ar putea duce schimbări în atitudinea generală față de romi sunt complet ignorate de ambele guverne. (în ciuda faptului că aceste inițiative au o componentă media pregnantă) și de ONG-urile care se ocupă de romi.

Studiu de caz-succes în lobby

Conferința Diplomatică privitoare la romi – găzduită de Parlamentul European

Conferința de la cel mai înalt nivel – “Diplomația pentru romi o Provocare pentru Instituțiile Europene ” s-a bazat pe un proiect creat și condus de autor (vezi www.diplomacy.edu/roma) care a reunit 36 MEP inclusiv pe Președintele Parlamentului European și președintele ELDR, Comisarul pentru Piața Muncii și Politică Socială, 6 șefi de unități din Comisia Europeană, 8 ambasadori, Directorul EUMC (acum FRA), Președintele Adunării Bisericilor Europene și UEFA din Bruxelles, alături de alte importante grupuri interesate.

Întreaga conferința a transmis un semnal foarte puternic către instituțiile UE și a avut un impact substanțial asupra activităților următoare la nivel UE.

Planificarea din timp a fost cheia succesului. Am decis asupra datei pe baza calendarului Parlamentului European și al Comisiei Europene și am planificat conferința cu 5 luni înainte. Am început lobby-ul pentru participarea părților interesate încă din Iunie 2005. (conferința a avut loc în decembrie).

Lobby la Parlamentul European

Pe baza principiilor expuse mai sus, am reușit să asigurăm participarea unui număr de MEP care au fost și sunt doritori să ajute în chestiunile legate de problemele romilor. S-au creat relații valoroase cu Livia Jaroka și Victoria Mohacsi- MPE ai romilor și mai ales cu asistenții lor (David Mark, asistentul Victoriei Mohacsi și a fost implicat în proiectul legat de diplomația romă). La începutul mandatului lor, în 2004 (Septembrie și Decembrie) le-am oferit ambilor MEP experiența noastră și i-am ajutat în mediul de la Bruxelles. I-am asistat pe ambii MEP atunci când ne-au solicitat-o, mai ales axându-ne pe ajutorul acordat asistenților. Trebuie să luăm în considerare faptul că Livia Jaroka face parte din Partidul Poporului, în timp ce Victoria face parte din Democrația Liberali.

S-au creat contacte similare cu alți MEP și probabil cel mai important a fost cel stabilit cu cabinetul dlui Jan Marinus Wiersma un MEP socialist, vice-președinte al Partidului Socialist, care a fost, multă vreme în prima linie ale inițiativelor UE cu focus pe romi. Relația cu cabinetul său s-a dezvoltat pe parcursul celor doi ani premergători conferinței.

Pe baza intereselor lor specifice, am contactat o serie de alți MEP, dintre care vom prezenta aici trei cazuri. S-au dezvoltat contacte similare și cu alți MEP.

Maria Carlshamre - ELDR

Pe baza intervenției sale în timpul audierii primului Comisar Italian propus pentru Justiție și Libertăți, având în vedere trecutul său ca profesor de filozofie și experiența ca ziarist interesat de problemele femeilor, am abordat-o prin intermediul unei scrisori descriind situația femeilor rome. Ne-am folosit de un voluntar de origine suedeză pentru a o aborda în suedeză și pentru a facilita primă întâlnire.

Prima întâlnire s-a axat pe lucru de care știam că dânsa este interesată și pe fapte care să îi trezească interesul de jurnalist. Am pregătit de asemenea și un plan de acțiuni pentru dânsa care era evident în avantajul dânsi și necesita efort minim din partea echipei sale. Poziția sa foarte influentă în Comitetul Femeilor și relațiile sale bune cu conducătorul ELDR au fost alte puncte forte care ne-au justificat investiția.

O serie de întâlniri periodice, programate al un anumit interval de timp, ne-au ajutat să menținem și să îmbunătățim relația creată. Ne-am asigurat că îi oferim informații despre subiectele care o interesau de fiecare dată când aveam aceste informații disponibile.

Michael Cashman – Socialiștii Europeni

Michael este unul dintre cei mai vizibili și carismatici MEP de la Bruxelles. Fost actor în Marea Britanie, cel mai important MEP din Delegația Română, un activist pentru drepturi gay, politician cu relații multiple, Michael a fost o alegere evidentă pentru noi..

Prim întâlnire a urmat unui discurs al lui Michael în timpul recepției ce a urmat. În timpul scurtei discuții am stabilit următoarea întâlnire. Întâlnirea a fost pregătită și s-a concentrat pe chestiuni de interes pentru Michael Cashman.

Briefurile noastre regulate și comentariile asupra României au fost foarte apreciate și ne-au ajutat să creăm un parteneriat solid.

Richard Corbett – Socialiștii Europeni

Principalul autor al ghidului “Parlamentul European”, Richard este evident unul dintre experții pe Parlamentul European. Unul dintre foștii asistenți ai Parlamentului și un foarte bun ziarist, Richard a constituit una dintre principalele ținte pentru noi. Printr-unul dintre principalii consilieri ai PE am reușit să obținem o primă întâlnire cu acesta. Cunoscut ca un MEP foarte pragmatic, am pregătit o propunere de întrebare pentru Comisia Europeană.

Richard s-a dovedit a fi pe termen lung o sursă de informații foarte valoroasă referitor la modul cum lucrează Parlamentul European. Comentariile noastre la diferite documente ale Comisiei Europene relevante pentru Parlamentul European s-au dovedit a ajuta foarte mult relația creată..

Deși acestea și alte contacte la Parlamentul European ne-au ajutat să asigurăm prezența președintelui Parlamentului European la conferință, al cărui discurs reprezintă o poziție oficială a Parlamentului European asupra romilor. Prezența lui Graham Watson, președintele ELDR a fost de asemenea asigurată prin aceste contacte.

Lobby la Comisia Europeană

Comisarul Vladimir Spidla.

Pentru a duce Comisarul la un asemenea eveniment a fost nevoie de un mix de transparență, presiune și lobby.

Cabinetul lui Vladimir Spidla a fost de la început informat despre chestiunile considerate de noi relevante pentru acesta. S-au făcut numeroase acțiuni pentru a crește presiunea asupra Comisiei pentru ca aceasta să reacționeze la chestiunile legate romi, acestea fiind direcționate către o critică constructivă și am pus mereu în valoare lucrurile bune pe cale le-a făcut sau spus Comisarul.

Am folosit presiunea din partea Parlamentului European în urma rezoluției asupra situației romilor din 28 aprilie 2005 ca o modalitate de încurajare a participării personalităților de nivel înalt din partea Comisiei Europene.

Odată ce ne-am asigurat de participarea Comisarului, era clar că un număr de șefi de aparținând de Comisariat, începând cu Directorul său General vor participa de asemenea. Director General era prezent, așa că am insistat să obținem discursuri din partea acestora.

Lobby către alți actori

Confirmarea președintelui Parlamentului European și cea a Comisarului Spidla au fost folosite pentru susținerea prezenței grupurilor interesate de la nivel înalt.

ANEXA 1

Acest document analizează Strategia de la Lisabona așa cum este ea prezentată în documentele publicate de Comisia Europeană, precum și cei 14 indicatori și cum se aplică ei la chestiunile legate de romi..

Introducere

Documentul de lucru publicat de Comisia Europeană (2 februarie 2005) exprimă clar că gradul de angajare este o prioritate pentru noua Comisie: “ne vom concentra pe gradul de angajare și angajabilitate ca principalele modalități de ușura sărăcia și de a asigura coeziune socială. Din nou, Acestea necesită educație, abilități de bază, și politici active pe piața muncii pentru a aduce grupurile dezavantajate în câmpul muncii.”

Conform rapoartelor organismelor de monitorizare ale Instituțiilor Europene (EUMC și ECRI) ca și numeroasele rapoarte ale organizațiilor europene (Salvați Copiii, Banca Mondială, Amnesty International, UNDP, OSCE, OSI) ale tuturor grupurilor etnice din Europa, romii, cu o populație estimată între 8 și 12 milioane (incluzând Bulgaria și România) se află în cea mai rea situație dintre toate “grupurile dezavantajate”.

Pașii pozitivi făcuți de Comisia Europeană în trecut, au îmbunătățit protecția legală împotriva discriminării romilor și au ajutat la creșterea conștientizării problemelor romilor în Europa..

Din păcate, concentrarea pe angajare și angajabilitate nu s-a regăsit aproape deloc în acțiunile din trecut, iar evaluarea proiectelor Phare ale Comisiei Europene descoperă același defect:” Dat fiind extinderea șomajului în comunitățile de romi, este surprinzător că doar 9% din asistența Phare pentru romi s-a cheltuit pe abordarea șomajului. Nu s-a accentuat și nici nu s-a investit destul în șomaj și reintegrarea în muncă pentru romii fără loc de muncă.”

Într-o scrisoare către Odile Quintin din 3 februarie 2005 Coordonatorul EQUAL 1 în Germania, Antje Hofert scrie: ”în timp ce în Germania liniile directe pentru EQUAL accentuează proiectele care asistă integrarea romilor, mai ales a refugiaților romi, nici un proiect care a vizat integrarea pe piața muncii a populației rome și Sinti nu a fost selectat”. Scrisoarea conchide “Nu este acceptabil ca Germania ca putere economică majoră să nu își facă datoria către romi și Sinti”.

Germania a cheltuit peste 628.000 Euro (parțial finanțate din Fonduri Sociale Europene- ESF) în cadrul unui singur proiect pentru Instruirea Foștilor Dependenți de Droguri- Café de Ville și peste 2.000.000 Euro (peste 1.5 milioane din ESF) într-un proiect pentru angajare în industria turismului.

În cele ce urmează vom discuta indicatorii Strategiei Lisabona și să-i comparați cu situația romilor.

Context economic general

PIN per capita în procente

Nu există date pe site-ul Eurostat care se ocupă de grupuri etnice. Totuși pe 2 februarie 2005 UNDP a elaborat un raport care estimează că de până la 3 -5 ori mai mulți romi trăiesc sub limita sărăciei în comparație cu majoritatea populației țărilor unde locuiesc. Luând în considerare faptul că trăiesc în țările europene cu cel mai scăzut PIB putem presupune că romii sunt grupul etnic cu cel mai scăzut PIB din Europa.

Productivitatea muncii per persoană angajată

Nu există date de productivitate bazate pe etnicitate. Datorită gradului scăzut de educație, iar angajarea în locuri de muncă este în slujbe manuale prost plătite este probabil că romii angajați au cea mai mică productivitate din Europa.

Indicatori structurali pentru gradul de angajare

Rata totală de ocupare

Conform Eurostat rata totală de ocupare a crescut între 1999 și 2003 de la 62.5% la 64.4% pentru EU15 și de la 61.9% la 63% pentru EU25. Rata șomajului în 2005 era de 8.9% în UE..

Conform evaluării făcută de programele Phare: "susținerea directă pentru angajarea pe termen lung este o verigă critică lipsă în politicile de integrare pentru romi. Per ansamblu, activitățile (proiectele) pe angajare au fost foarte mici și s-au bazat pe practici înrădăcinate cum ar fi instruirea și practica vocațională, angajare susținută pe termen scurt, și proiecte publice, fără să se încerce să se asigure metodologii care să îndeplinească nevoile grupului țintă."

Situația din ghetourile populate de romi este descrisă ca fiind extremă de Comisa Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței "rata șomajului în rândul populației de romi este foarte mare, peste medie. În anumite districte dezavantajate de romi, poate ajunge până la 90 % sau mai mult. Autoritățile bulgare au informat ECRİ despre faptul că romii au dificultăți în a găsi locuri de muncă datorită slabei educații nu au destule abilități. ECRİ totuși, atrage atenția asupra faptului că romilor li se refuză angajarea, chiar și atunci când îndeplinesc condițiile necesare de educație, doar datorită originii lor etnice."

Rata șomajului în comunitățile de romi este, conform majorității rapoartelor de minim 70%. Diferența de până la 61 % se referă la o populație estimată de mai mult de 3.6 milioane de oameni. Cu o populație activă estimată de 320 milioane (inclusiv România și Bulgaria) doar aducerea comunităților de romi la nivelul de ocupare al celorlalte populații ar aduce o creștere de 1% la procentul de ocupare general per EU. Chiar și acest lucru ar depăși realizările din acest domeniu dintre 1999 și 2004.

Rata de ocupare a muncitorilor mai bătrâni

Una dintre cele ai grave situații în cadrul comunităților de romi este aceea a bătrânilor. Cu o speranță de viață cu între 12 și 15 ani mai scurtă decât a majorității populației (raport UNDP) există un procentaj foarte mic de romi peste 60 de ani. Deoarece nu există date clare pe rate de ocupare a populației rome funcție de vârstă, putem doar presupune că proporția ratei de șomaj funcție de vârstă în Europa este aceeași ca și în cazul romilor. Chiar și în cazul acestui scenariu optimist, procentajul ar fi aproape de 90%. Foarte probabil se situează undeva în jurul valorii de 95% în cazul romilor cu vârste cuprinse între 55 și 64 de ani.

Rata de ocupare la femei și bărbați

Multi-discriminarea face ca situația femeilor rome privitor la șomaj să fie contrastantă în comparație cu statisticile europene. Adaptându-se mult mai încet la noile economii datorită excluderii puternice, comunitățile de romi au o rată a șomajului la femei de o valoare colosală. Chiar și cele câteva femei angajate, sunt angajate pentru slujbe prost plătite și nu lucrează cu normă întreagă. Conform Documentului Comisiei Personalului Muncitor din 27 ianuarie 2005 (o anexă la Proiectul Comun de Raport asupra Ocupării) rata șomajului în țările cu populație romă mare este estimat pentru romi între 70 -90%. Este realist să estimăm că rata șomajului la femei este de 80%. În ciuda existenței a numeroase direcționate către femei, nu există nici un program pe site-ul ESF care să aibă ca țintă specifică angajarea femeilor rome.

Inovare si cercetare

Suma zilnică alocată pentru Cercetare –Dezvoltare (R&D) (GERD)

Procentajul gospodăriilor în UE cu acces la internet a crescut de la 18% în 2000 la 45.1% în 2003 conform datelor Eurostat. Există multe motive de optimism, dacă privim cifrele de cheltuieli pe R&D. Se cumpără mai multe computere, există acces mai rapid la internet și 93% din școlile din UE sunt conectate la internet.

Indicele de lipsă a accesului la tehnologia informației și comunicare este dramatic de mic în cazul romilor.

“Romii locuiesc în proporție de 95% în bordeie (locuințe improprii și mahalale) în jurul marilor orașe din Spania. (Congresul Deputaților 1999b). aproximativ 80% din acest case sunt mai mici de 50 metri pătrați, iar în ele locuiesc mai mult de 4 persoane.”(Raportul Băncii Mondiale 2003)

Rapoartele ECRI au subliniat în repetate rânduri ca și în 2003 în Slovacia lipsa electricității în ghetourile populate de romi. “ECRI este foarte îngrijorat de starea locuințelor romilor, care rămâne gravă, deoarece romii locuiesc în locuințe de unde lipsesc utilitățile de bază cum ar fi apa, canalizarea și electricitatea.”

Majoritatea școlilor din comunitățile de romi nu au utilități de bază, iar între case se fac discriminări. Chiar și în școlile cu acces IT accesul romilor la aceste facilități nu este posibil.

Nivelul de educație al tinerilor

Raportul factual al UNDP din 2 februarie 2005 ne arată niveluri de acces la nivelul primar educațional între 4 și 11 ori mai mici pentru romi, în comparație cu populațiile majoritare..

Conform Raportului Băncii Mondiale din 2003, în Bulgaria raportul este de 20 de ori mai mic atunci când este vorba de educația gimnazială. În timp ce 76.7 % din tinerii UE (sub 22) și-au încheiat educația gimnazială, numărul este cu mult sub 1% când este vorba de Romi.

Având în vedere ținta stabilită la Lisabona și diferența existentă, doar prin înjumătățirea acestei diferențe Europa și-ar atinge bine ținta de 85% din tineri care-și încheie studiile gimnaziale superioare.

Situația fetelor romi este de asemenea un motiv de îngrijorare în multe Rapoarte europene, dar acest lucru nu s-a reflectat și în finanțările sau acțiunile întreprinse..

S-au realizat progrese în atingerea obiectivului unei rate de 12.5% de participare a adulților la un sistem de învățare pe toată durata vieții în Europa, conform Eurostat. Ratele de participare au fost constant în creștere între 2001 și 2003 de la 7.9% la 9.3%.

Datele etnice lipsesc de asemenea, dar realitatea este dezolantă în cazul adulților romi. Cu cel mai mare grad de analfabetism dintre toate grupurile etnice, și cea mai mică rată de finanțare pe persoană pentru educația dedicată lor, un program de învățare pe toată durata vieții pentru romi este doar o utopie în acest moment.

Reforma economica

Nivel de preț comparativ

Investiții economice

Europa a cheltuit de 4 ori mai mult pentru un proiect de curs pentru o companie în înființare pe o perioadă de 4 luni, pentru 15 bărbați și 13 femei decât a cheltuit, conform Evaluării Programelor Phare într-un an în Slovacia sau România (țări cu cel mai mare procent de populație romă). Aproximativ 10.000 Euro pe an au intrat în inițiativele de Dezvoltare a Afacerii dedicate romilor.

Coeziune sociala

Rata de risc de sărăcie după transferuri sociale

În România, Bulgaria și Ungaria, scrie un Raport al Băncii Mondiale: „Ratele de sărăcie ale romilor în toate cele trei țări sunt uluitor de ridicate – în toate cazurile, de mai multe ori mai mari decât cele ale populației non-rome.”

În același an 2003, un raport UNDP a constatat că "...unul din fiecare doi romi din țările investigate, este flămând cel puțin câteva zile în fiecare an. Unul din șase este constant flămând. Sănătatea comunităților rome s-a deteriorat puternic în ultimul deceniu ...mortalitatea infantilă este înspăimântător de ridicată"

Transferurile sociale, în ciuda reducerii sărăciei de la 44% la 15 % conform Eurostat, pur și simplu nu prea fac multe în cazul romilor. Lipsa de documente adecvate este de cele mai multe ori cauza principală în împiedecarea accesului romilor la beneficiile sociale.

Dispersia ratelor regionale de angajare

Una din țintele strategiei de Coeziune Socială este:

Înjumătățirea până în 2010 a numărului de abandonuri școlare timpurii a celor care nu-și continuă educația. Conform raportului ECRI în Spania "...ratele de abandon școlar și absenteism sunt încă foarte ridicate în rândul copiilor romi/țigani și reprezintă aproximativ 70% din copiii de peste 14 ani și 90% din fetele de peste 14 ani."

Practic, nu există nici o speranță ca ținta de 10% până în 2010 să fie reflectată în comunitățile de Romi, dar înjumătățirea diferenței ar putea fi realizată. Actuala rată globală de 18% din Europa ar putea fi redusă cu aproape 2% în cazul în care romi ar avea „doar” 40% de abandonuri școlare timpurii.

Obiectivele includ ținte clare pentru persoanele cu dizabilități, persoanele în vârstă și femei, cum se poate vedea mai jos, dar nu există priorități clare concentrate pe romi.

Rata totală de șomaj pe termen lung

Căderea comunismului în Europa centrală și de est a mărit dramatic rata șomajului pe termen lung în cadrul comunităților rome. Unul dintre cele mai grav afectate grupuri de tranziția la o economie de piață, romii, se luptă încă să-și găsească angajare. După cum a descoperit Banca Mondială, un fenomen foarte îngrijorător este creșterea continuă a sărăciei în cadrul comunităților rome.

Există încă 3 indicatori legați de mediu, care nu au nici o relevanță pentru situația romilor.

Concluzii

Dintre cei 14 indicatori majori, 10 sunt de o importanță mai mare pentru romii din Europa. Lipsa datelor și a raportărilor dedicate este endemică și repetat documentată (EUMC, ECRI și Raportul Comisiei Europene „Romii într-o Europă extinsă”).

Principala prioritate a Comisiei Europene, conform Comunicatului Președintelui Barroso este concentrarea: „În primul rând, acțiunile Europei trebuie să fie mai concentrate. Trebuie să ne concentrăm toate eforturile pe furnizarea de politici de bază care vor avea cel mai mare impact.”

Până în acest moment, acest lucru este exact ceea ce lipsește din acțiunile Comisiei Europene referitoare la romi. O concentrare clară și politici clare capabile să aibă impact asupra romilor sunt greu de găsit iar rezultatele de pe teren demonstrează aceasta, din păcate.

Recunoașterea discriminării și a condițiilor grele de trai ale romilor europeni este una din realizările programelor Comisiei Europene, ale Consiliului Europei, Organizației Internaționale și muncii Parlamentului European.

Lipsește însă în continuare trecerea de la recunoaștere la acțiuni. Romii sunt adesea făcuți răspunzători pentru situația lor iar Proiectul Comun de Raport privind Angajarea 2004/2005 recunoaște de asemenea aceasta: ”Greutatea este adesea plasată asupra indivizilor care trebuie mai degrabă să se adapteze decât să abordeze aspectele mai largi ale discriminării în societate în general. Romii sau nomazii par adesea să fie portretizați ca fiind în mare măsură răspunzători pentru excluderea lor de pe piața muncii.”

Strategia de la Lisabona ar putea fi foarte bine cea mai bună șansă pentru ca romii să fie incluși în Societatea Europeană. Este cea mai bună șansă de a aborda excluderea socială și de a avea acțiuni cu țintă precisă, concepute să reducă diferența dintre minorități și minoritatea romă.